

PAUKENSLAG!

broj 9 jesen/zima 2009/2010.

BUDUĆNOST NEDERLANDISTIKE?

DE TOEKOMST VAN DE NEERLANDISTIEK?

JEZIK / TAAL

SMS-JEZIK

KNJIŽEVNOST / LITERATUUR

DŽAMIJSKA KUĆA

DRAGOSLAV ANDRIĆ

SIMON VINKENOOG

M. VASALIS / D. MAKSIMOVIĆ

KULTURA / CULTUUR

TODAYSART

FILM

INTREVIEW

MUZIKA / MUZIEK

BEOGRADSKI JAZZ FESTIVAL

INTERVJU / INTERVIEW

HEIDI WANTIA-MIJONIĆ

IGNACE DEBRUYN

IMPRESUM
GLAVNA UREDNICA
Vesna Jovanović

KOORDINATORKE BROJA
Bojana Budimir
Lada Vukomanović

REDAKCIJA
Ivana Arsić
Tamara Britka
Milan Dragojević
Ana Đoković
Nevena Kukoljac
Sanja Milićević
Adriana Ostojić
Milica Panić
Nikolina Vučenović
Nikola Živković

SARADNICI U OVOM BROJU
Mina Berček
Nevena Ilić
Tamara Lužajić
Aleksandra Milisavljević
Aleksandar Negovanović
Irena Pavić
Radovan Perišin
Jelena Rončić
Sonja Stanišljević
Jovana Travica
Milica Vidojković
Olivera Vranić
Irena Živković

ADRESA REDAKCIJE
Filološki fakultet
Studentski trg 3
Kabinet 513
11000 Beograd
paukenslag.nl@gmail.com
<http://www.ariusbeograd.com/paukenslag.php>

FOTO
Arhiva Paukenslag!-a

GRAFIČKI DIZAJN
Mirko Cvetković

LEKTURA/KOREKTURA
Injas de Breun
Bojana Budimir
Moris Lerart
Heidi Mijonić
Lada Vukomanović

IZDAVAČ
Centar za naučnu i kulturnu
saradnju Srbije i zemalja
nizozemskog govornog područja

ARIUS
Džona Kenedija 6
11000 Beograd
POBox 2
Matični broj: 17646150
PIB: 104433590

ŠTAMPA
Zajkon print
Karadorđeva 2-4
11000 Beograd
ISSN: 1820-614X

CIP: COBISS.SR – ID 145128972
Ovaj broj je finansijski pomogao
Prinčevski red iz Sint-Niklasa.

APERITIEF

“Wat studeer je?”

“Nederlands.”

“Nederlands?!“

“Ja, Nederlands.”

“Ik heb nog nooit gehoord dat iemand Nederlands studeert... en waarom?!“

Typisch. Hoe komt het dat niemand inziet hoe cool, interessant en anders dat is, een echte rareiteit, een esoterie en daarom dus zo aantrekkelijk. De vragen, naast het verplichte en verbaasde “waarom”, waarop we tot nu toe slim hebben vermeden antwoord te geven, luiden: wat na de studies en welk perspectief biedt de kennis van het Nederlands ?

In het negende nummer van Paukenslag! behandelen we (met een zekere dosis masochisme) het thema van de toekomst van de neerlandistiek, waarover wij, studenten Nederlands, tegen onze zin vertellen. Dat is niet zo gek omdat de toekomst van de neerlandistiek, onze toekomst is. De verwachtingen, de stemming en de houding ten opzichte van het studievak veranderen van jaar tot jaar. Het eerste jaar van de studie kan gezien worden als de eerste fase – het optimisme. Via apathie en nihilisme, veroorzaakt door de ervaring van afgestudeerde medestudenten die geen baan kunnen vinden in hun vakgebied, komt men langzamerhand tot de vierde fase, het pessimisme, wanneer je beseft dat het onvermijdelijke – het baanzoeken met een voorspelbaar epiloog nadert.

Na alle colleges, één stap (of twee) verwijderd van het behalen van een diploma, na alle moeite en twijfels over de juistheid van mijn eigen beslissing, vraag ik me af of een heel goed gevoel “helemaal anders dan anderen te zijn” voldoende is. Het antwoord daarop verbergt zich misschien precies in dit nummer. Lees aandachtig!

Namens de redactie,
Vesna Jovanović

APERITIV

“Šta studiraš?”

“Nizozemski.”

“Nizozemski?!“

“Da, nizozemski.”

“Nikad nisam čuo da neko studira nizozemski... a zašto?!“

Tipično. Kako niko ne uviđa koliko je to kul, zanimljivo, drugačije, prava retkost, ezoterija, pa samim tim i tako privlačno. Pored obaveznog, začuđenog “zašto”, pitanja na koja smo dosad vešto izbegavali da damo odgovor, glase: šta nakon studija i kakvu perspektivu nudi znanje nizozemskog?

U devetom broju Paukenslag!-a se bavimo (sa izvesnom dozom mazohizma) temom budućnosti nederlandistike o kojoj mi, studenti nizozemskog jezika, nerado govorimo. Nije ni čudo, jer je budućnost nederlandistike zapravo naša budućnost. Očekivanja, raspoloženje i odnos prema predmetu studiranja se menjaju iz godine u godinu. Prva godina se može shvatiti kao prvi stadijum – optimizam. Preko apatije i nihilizma, uzrokovanih saznanjem da kolege, svršeni studenti, ne uspevaju da se zaposle u struci, dolazi se postepeno do četvrtog stadijuma, pesimizma, kada uviđaš da se bliži i ta neminovnost - traženje posla sa predvidivim epilogom.

Posle odslušanih svih predavanja, na korak (ili dva) od diplome, nakon svih muka i nedoumica o ispravnosti sopstvenog izbora, pitam se da li je tako dobar osećaj “biti potpuno drukčiji od drugih” i dovoljan. Možda se baš u ovom broju krije odgovor na to pitanje. Pažljivo čitajte!

U ime redakcije,
Vesna Jovanović

PROMOTIE ARIUS PROMOCIJA ARIUSA

Op maandag 2 september in het café Mercedes Bar vond de jaarlijkse algemene ledenvergadering van ARIUS - centrum voor wetenschappelijke en culturele samenwerking tussen Servië en het Nederlandse taalgebied plaats. Bij deze gelegenheid werd het jaarlijks verslag door de voorzitter van ARIUS Srđan Nikolić uitgebracht en werden de kandidaten gesteld voor de functies van secretaris (Tamara Britka en Aleksandra Beljin), penningmeester (Lada Vukomanović), alsook de overige leden van het bestuur (Jasmina Lakobrija, Mirko Cvetković, Bojana Budimir) en adviseur (Jelica Novaković). De nieuwe website van het Centrum www.ariusbeograd.com werd ook gepresenteerd en de nieuwe leden van de vereniging waaronder de ambassadeur van het Koninkrijk der Nederlanden in Servië, Ron van Dartel, werden aangenomen. **(BB)**

U ponedjeljak 2. septembra u kafeu Mercedes Bar održana je redovna godišnja skupština Centra za naučnu i kulturnu saradnju Srbije i zemalja nizozemskog govornog područja ARIUS. Tom prilikom predsednik ARIUS-a Srđan Nikolić podneo je godišnji izveštaj o radu udruženja, predloženi su novi sekretari (Tamara Britka i Aleksandra Beljin), blagajnik (Lada Vukomanović), kao i ostali članovi upravnog odbora (Jasmina Lakobrija, Mirko Cvetković, Bojana Budimir) i savetnik (Jelica Novaković). Predstavljen je novi sajt Centra koji možete pogledati na adresi www.ariusbeograd.com, a primljeni su i novi članovi među kojima je i ambasador Kraljevine Holandije u Srbiji Ron van Dartel. **(BB)**

COLLOQUIUM NEERLANDICUM 2011

In het voorjaar van 2011 valt de Vakgroep neerlandistiek van de Filologische faculteit van Belgrado de eer te beurt om het Regionaal Colloquium Neerlandicum te organiseren. Dit zal tevens een gelegenheid zijn om met collega's uit de regio en met eregasten uit Nederland en Vlaanderen het tienjarig bestaan van de Vakgroep en het vijfjarig bestaan van Arius te vieren. (izvor: ARIUS)

REGIONALNI SKUP NEDERLANDISTA 2011.

U proleće 2011. godine Grupa za nizozemske studije Filološkog fakulteta imaće čast da bude domaćin Regionalnog skupa nederlandista srednje i istočne Evrope. Biće to ujedno prilika da se sa kolegama iz regiona i počasnim gostima iz Holandije i Flandrije proslavi desetogodišnjica postojanja Grupe za nizozemske studije kao i petogodišnjica postojanja Centra Arius. (bron: ARIUS)

DE VOGEL ROBOT

Voor het gebouw van de gemeente Vračar staat er sinds juni een sculptuur die blikjes recyclet, de Vogel Robot genoemd. De bedoeling is om voorbijgangers op een aantrekkelijke manier te stimuleren een leeg blikje erin te gooien. Als je dat doet, krijg je een bonnetje dat kortingen bij het kopen van verschillende tickets verschafft. Dit project werd uitgevoerd door deskundigen van de Elektrotechnische faculteit van Belgrado en de niet-gouvernementele organisatie Sfera en werd gesteund door het Servisch kabinet, het Secretariaat voor Milieubeheer, de gemeenten Vračar en Stari Grad en de Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden. **(IP)**

PTICA ROBOT

Ispred zgrade opštine Vračar, od juna ove godine, nalazi se skulptura koja reciklira limenke, nazvana ptica robot. Cilj projekta je da se prolaznici, na atraktivan način, podstaknu da u nju ubace upotreb-
ljenu limenku. Ako to učine, dobijaju ticket koji omogućava popuste pri kupovini karata za različite događaje. Projekat su u delo sproveli stručnjaci Elektrotehničkog fakulteta i nevladina organizacija Sfera a potpomogli Vlada Republike Srbije, Sekretarijat za zaštitu životne sredine, opštine Vračar i Stari Grad i Ambasada Kraljevine Holandije. **(IP)**

DE NEERLANDISTIEK VAN DE TOEKOMST

Op het 17e colloquium neerlandicum dat deze zomer in Utrecht plaatsvond, kon je af en toe de indruk krijgen dat de toekomst van de *extra murale* neerlandistiek een groot vraagteken was. Namelijk bestond er zekere bezorgdheid over het voortbestaan van bepaalde afdelingen in het buitenland o.a. die in Lissabon. De economische wereldcrisis heeft immers ook de academische wereld erg aangetast. Er wordt vandaag ook op de wetenschap bezuinigd vooral op die wetenschappen die niet zo zeer toepasselijk zijn in deze crisistijden. Uiteraard betreft dit ook de neerlandistiek. Want wie kon het nou schelen waar de vorm-of-vent-discussie voor stond!?

De neerlandistiek in Belgrado, tot voor kort de jongste vakgroep Nederlandse taal- en letterkunde in het buitenland, is geen uitzondering. Afgezien van het feit dat onze thuisinstelling nog steeds geen accreditatie heeft verworven, kampen we dit jaar voor de eerste keer ooit ook met een tekort aan eerstejaars. Hoe is ertoe gekomen? En nog belangrijker hoe vinden we een uitweg?

In het begin bestond er een nogal grote belangstelling voor onze studierichting. Wellicht had het iets te maken met het feit dat juist die studenten als eersten in Servië de kans hebben gekregen om een diploma van warempelwelzeeredelgeleerde neerlandica/neerlandicus te behalen. Toen leek het misschien iets aantrekkelijks, exotisch en nieuws maar thans is het blijkbaar niet meer het geval. Daarom komt de volgende vraag naar boven: „Wat kunnen we nog aan onze (potentiële) studenten bieden?“

Hoewel er kennelijk enthousiasme en bereidwilligheid van onze kant bestaat om ons tegenwoordige studieprofiel verder te ontwikkelen met het doel dat deze diploma op de markt hoger gewaardeerd wordt, valt deze kwestie helaas grotendeels buiten onze bevoegdheid. Kern van het probleem ligt in het Servische hoger-onderwijssysteem. In tegenstelling tot Servië, kunnen studenten in bijv. Polen tegelijkertijd twee studierichtingen volgen waarvan één major en één minor. Iedereen in Servië kan het weliswaar trachten te doen maar hier gaat het altijd om twee major studieprogramma's en dat is zonder twijfel een heidens karwei.

Alles in beschouwing nemend verrast het dan niet dat er op dit ogenblik in Wroclaw zo'n 200 studenten Nederlands studeren. Of dat in sommige andere landen uit die regio op zelfs drie universiteiten (met name in Tsjechië en in Hongarije) Nederlands wordt gedoceert. De mogelijkheid om major en minor te combineren maakt tevens de studie Nederlands aantrekkelijker en de te behalen diploma nuttiger. Hopelijk krijgen we ooit hier in Servië de gelegenheid om deze stelling te bevestigen.

Hoe de toekomst van de neerlandistiek eruitziet, blijft een open vraag. Nochtans is het zeker dat de neerlandistiek wel een toekomst heeft. Misschien ten voordele hiervan getuigt het feit dat er onlangs een nieuwe afdeling neerlandistiek in Zagreb werd opgericht. ■ **B. Budimir, L. Vukomanović**

NEDERLANDISTIKA BUDUĆNOSTI

Na 17. kongresu nederlandista koji je održan ovog leta u Utrehtu, povremeno se mogao steći utisak da je budućnost ekstramuralne nederlandistike pod velikim znakom pitanja. Postojala je u stvari određena zabrinutost u vezi sa daljim opstankom određenih studijskih grupa u inostranstvu, između ostalog one u Lisabonu. Naime, svetska kriza je snažno pogodila i akademski svet. Danas se štedi i na nauci, pogotovo na onima koje nisu od posebne primene u ova krizna vremena. To se svakako tiče i nederlandistike. Jer koga će sada pa interesovati o čemu se radi u *vorm of vent* diskusiji!?

Nederlandistika u Beogradu, do skora najmlađa studijska grupa za nizozemski jezik i književnost van nizozemskog govornog područja, ne predstavlja nikakav izuzetak. Na stranu činjenica da naša matična institucija još uvek nije dobila akreditaciju, već se ove godine po prvi put ikada suočavamo još i sa problemom manjka brućaša. Kako je do toga došlo? I još važnije, kako naći rešenje?

U početku je postojalo prilično veliko interesovanje za ovaj studijski smer. Možda je to imalo veze sa činjenicom da su upravo ti studenti prvi dobili priliku da steknu diplomu *pravogpravcatogveomavisokoobrazovanog* nederlandiste/nederlandistikinje. Tada je to možda izgledalo primamljivo, ali to očigledno više nije slučaj. Iz tog razloga sada se nameće sledeće pitanje: „Šta to još možemo da ponudimo našim (potencijalnim) studentima?“

Iako sa naše strane očigledno postoji entuzijazam i spremnost da se sadašnji studijski profil dalje razvija kako bi se ova diploma na tržištu rada više cenila, ovo pitanje nažalost ostaje u velikoj meri izvan naše nadležnosti. Srž problema se nalazi u srpskom visokoobrazovnom sistemu. Za razliku od Srbije, studenti u npr. Poljskoj mogu da prate istovremeno dva studijska programa, od kojih jedan *major* i jedan *minor*. To doduše može i bilo ko u Srbiji da pokuša, ali ovde se uvek radi o dva *major* studijska programa, a to je bez sumnje teška rabota.

Poznanj > <http://ifa.amu.edu.pl/dutchafrikaans/>
 Vroclav > <http://www.kfn.uni.wroc.pl/>
 Budimpešta Karoli > <http://hun.kreholland.hu/>
 Budimpešta ELTE > <http://cns.elte.hu/>
 Beč > <http://www.ned.univie.ac.at/>
 Beograd > <http://www.nederlandistika.fil.bg.ac.rs>
 Zagreb > http://www.ffzg.hr/german/cms/index.php?option=com_content&task=view&id=24&Itemid=45

Ako sve ovo uzmemo u obzir, ne iznenađuje činjenica da u ovom trenutku u Vroclavu oko 200 studenata prati nizozemski jezik. Ili da se u nekim drugim zemljama tog regiona (konkretno u Mađarskoj i Češkoj) nizozemski uči na čak tri univerziteta. Mogućnost da se kombinuju *major* i *minor* čini i studije nederlandistika privlačnim, a samu diplomu koju ovim možete steći korisnijom. Nadamo se da ćemo i ovde u Srbiji jednom dobiti priliku da ovu tezu potvrdimo.

Kako izgleda nederlandistika budućnosti, ostaje otvoreno pitanje. Međutim, sigurno je da nederlandistika ima budućnost. Možda u prilog tome govori i činjenica da je u Zagrebu nedavno osnovana nova grupa za nizozemske studije. ■ **B. Budimir, L. Vukomanović**

NEDERLANDS STUDEREN? DAT MOET LIEFDE ZIJN!

In het land waar elk jaar duizenden jongeren ervoor kiezen om economie of rechten te gaan studeren, lijken twintig toekomstige neerlandici op een bedreigde soort. Want dat is het aantal studenten die de kans krijgen om een deel van de afdeling Neerlandistiek te worden. Als we daaraan toevoegen dat dit jaar pas de achtste generatie wordt ingeschreven, verrast het dan niet dat het eerste wat een buitenstaander wil weten, is waarom deze studenten voor het Nederlands hebben gekozen en wat men in Servië met het Nederlands kan doen. En dat zijn precies de vragen die bijna elke student zal proberen te vermijden.

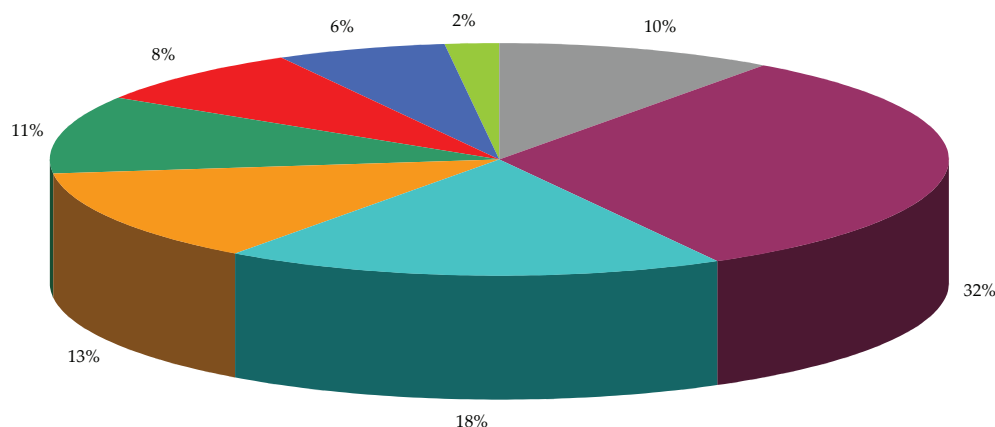
Wat de toekomst brengt is altijd onzeker, vooral als het gaat om toekomstige neerlandici, dus waren we niet verwonderd door het feit dat de meerderheid van hen niet in de stemming was om hun plannen, wensen of hoop te onthullen. De antwoorden die we wel hebben gekregen, waren een beetje voorspelbaar. Elf procent van de studenten is van plan om naar Nederland of Vlaanderen te gaan wonen en wer-

ken. Bijna een vijfde is van mening dat ze met het volgen van een masteropleiding op een ander gebied, zoals economie, kunst of management, hun kansen op een betere baan zullen vergroten. En slechts 13% van de studenten hoopt toch een baan te vinden die hun de mogelijkheid biedt om gebruik te maken van hun kennis van het Nederlands.

Wat de afgestudeerden betreft, hopen ze daar helemaal niet meer op. Behalve onze collega's die als assistenten aan de faculteit werken, denkt de meerderheid van de afgestudeerde neerlandici dat ze waarschijnlijk niet in contact met het Nederlands door hun baan zullen blijven. Een aantal van hen volgt een masteropleiding in het buitenland, sommigen werken hier in Servië, anderen houden zich bezig met iets dat niet aan de neerlandistiek gerelateerd is. Ze zijn nog steeds sceptisch over de werkgelegenheid in dit vak. Ze denken dat er momenteel op de arbeidsmarkt in Servië bijna geen vraag naar afgestudeerde neerlandici is en dat er ook geen grote vraag naar vertaaldiensten uit of naar het Nederlands bestaat. Vol-

gens hen kan de studie Nederlands een springplank zijn voor hun verdere studie, maar de beste oplossing zou zijn om naast het Nederlands nog een vak erbij te studeren, of om eventueel een masterstudie aan een andere faculteit te volgen. Volgens hen krijgen ze op deze manier meer mogelijkheden als ze een baan gaan zoeken. Een afgestudeerde student heeft gezegd dat de afdeling Neerlandistiek geen perspectief aan studenten kan bieden want kennis van een taal op zich, zonder andere aanvullende vaardigheden, kan niet aan de eisen van de hedendaagse markt voldoen.

Het is duidelijk dat er een diepe kloof tussen wensen en mogelijkheden gaapt. De studenten laten zich inschrijven voor de studie neerlandistiek uit liefde, en uit de wens naar een goede opleiding. Maar niemand wil dat zijn of haar moeite voor niets is geweest. Dus blijft de vraag op welke manier die kloof overbrugd moet worden en hoe de kennis en vaardigheden van deze studenten de beste toepassing in hun verdere leven vinden. ■ A. Đoković, A. Ostojić

- Mislim da su male šanse da ću se baviti nizozemskim jezikom i kulturom / Ik denk dat er weinig kans is dat ik een baan in verband met de Nederlandse taal en cultuur vind.
- Nemam još nikakve planove / Ik heb nog geen plannen.
- Želim da upišem master na drugom fakultetu / Ik wil een masteropleiding aan een andere faculteit volgen.
- Volela/-o bih da se bavim nizozemskim jezikom i kulturom / Ik wil graag een baan in verband met de Nederlandse taal en cultuur hebben.
- Želim da radim u Belgiji ili Holandiji / Ik wil in België of in Nederland gaan werken.
- Planiram da odem iz zemlje / Ik ben van plan om dit land te verlaten.
- Studiram još jedan fakultet pored Filološkog fakulteta / Ik studeer nog aan een andere faculteit.
- Planiram da se venčam / Ik ben van plan om te gaan trouwen

STUDIRATI NIZOZEMSKI? TO MORA DA JE LJUBAV!

U zemlji u kojoj se svake godine na hiljade mladića i devojaka odlučuje za studije ekonomije i prava, čini se da su dvadeset budućih nederlandista na neki način ugrožena vrsta. Jer to je broj studenata koji dobija priliku da postane deo Grupe za nederlandistiku. Ako se pritom doda da je ove godine upisana tek osma generacija, nije iznenađenje to što je prva stvar koju neko sa strane želi da zna upravo zašto su ovi studenti izabrali nizozemski i šta se sa njim može raditi u Srbiji. A to su baš ona pitanja koja će svaki student pokušati da izbegne.

Uvek je neizvesno šta budućnost sa sobom nosi, a pogotovu kada je reč o budućim nederlandistima, stoga nismo bile iznenađene činjenicom da većina nije bila raspoložena da otkriva svoje planove, želje ili nade. Odgovori koje smo ipak dobili su bili pomalo očekivani. Jedanaest posto studenata planira odlazak u Holandiju ili Flandriju radi

života i posla. Skoro petina njih deli mišljenje da bi masterom koji proučava druge oblasti kao što su ekonomija, umetnost ili menadžment, povećali sebi šanse za bolje zaposlenje. A samo se 13% studenata ipak nada da će pronaći posao koji će im omogućiti da iskoriste svoje znanje nizozemskog jezika.

Što se diplomiranih studenata tiče, oni se tome više i ne nadaju. Osim naših kolega koje rade kao asistenti na fakultetu, većina diplomiranih studenata smatra da njihovo zaposlenje verovatno neće imati nekog dodira sa nizozemskim jezikom. Jedni pohađaju master studije u inostranstvu, drugi su zaposleni ovde u Srbiji, a neki se bave nečim što nije u dodiru sa nederlandistikom. Još uvek su skeptični po pitanju zaposlenja u struci. Oni smatraju da na tržištu rada trenutno skoro da i nema potražnje za diplomiranim nederlandistima, a nema ni neke veće potražnje za prevodjenjem sa i na nizozemski jezik. Prema njihovo-

vom mišljenju studiranje nizozemskog jezika može da bude odskočna daska za neko dalje usavršavanje, ali najbolje rešenje bi svakako bilo pored nizozemskog jezika studirati još nešto ili pak pohađati master studije na nekom drugom fakultetu. Takođe smatraju da na ovaj način imaju veće šanse u potrazi za poslom. Jedan diplomirani student izjavio je da Grupa za nederlandistiku nema neku perspektivu koju bi ponudila svojim studentima jer samo znanje jezika bez dodatnih veština ne odgovara zahtevima savremenog tržišta.

Jasno je da između želja i mogućnosti postoji duboki jaz. Studenti upisuju nederlandistiku iz ljubavi i želje za dobrim obrazovanjem, ali niko ne želi da njegov ili njen trud bude uzaludan. Dakle, ostaje pitanje kako prevazići taj jaz i kako da studenti svoje znanje i umeće iskoriste na najbolji način u daljem životu. ■ **A. Đoković, A. Ostojić**

Mirko Cvetković

diploirani nederlandista

“Verujem u budućnost nederlandistike, ali nisam siguran koliko u mom verovanju ima patološkog optimizma. Postoje višestruki faktori koji su uticali na činjenicu da se ove godine prijavilo manje studenata nego što prima Grupa. Imidž Holandije u Srbiji nije baš zavidan, imajući u vidu političko-istorijsku situaciju. To utiče na razvoj *holandofobije*. Sa druge strane, na Filološkom fakultetu vlada hegemonija takozvanih *svetskih jezika*: engleskog, francuskog, nemačkog, ruskog, španskog, itd. Zbog toga mislim da je vrlo šik sići sa mejnstrima i oprobati se u nečemu što je neizvesno, kao što je nizozemski. Život je avantura i ko zna gde vas može odvesti.”

Mirko Cvetković

afgestudeerde neerlandicus

“Ik geloof wel in de toekomst van de neerlandistiek, maar ik ben er niet zeker van hoeveel pathologisch optimisme er in dat geloof zit. Er zijn allerlei factoren die invloed hadden op het feit dat zich dit jaar minder studenten hebben aangemeld dan er op de afdeling kunnen worden toegelaten. Gezien de politieke en historische situatie is het beeld van Nederland in Servië niet te benijden. Dat beïnvloedt de ontwikkeling van *nederlandfobie*. Aan de andere kant heerst aan de Filologische faculteit de hegemonie van zogenaamde *wereldtalen*: Engels, Frans, Duits, Russisch, Spaans, enz. Daarom denk ik dat het zeer chic is om uit de mainstream te stappen en zich in te laten met iets onbekends, zoals het Nederlands. Het leven is een avontuur en wie weet waar het je naartoe kan brengen.”

Sanja Milićević

apsolvent

“Kada sam se upisala na Grupu za nederlandistiku, bila sam puna entuzijazma i imala sam velika očekivanja. Sada kada me od kraja studija deli samo još diplomski rad, realnija sam i pomalo uplašena za svoj budući posao. Zbog toga želim da se doškolujem. Ekonomija je disciplina koju u današnje vreme vidim kao najkorisniju.”

Sanja Milićević

absolvente

“Toen ik me voor de studie neerlandistiek inschreef, was ik heel enthousiast en had ik grote verwachtingen. Nu ik voor het einde van mijn studie slechts mijn scriptie moet afmaken, ben ik realistischer en een beetje bang voor mijn toekomstige loopbaan. Daarom wil ik me bijscholen. De studierichting, die ik heden het meest bruikbaar vind, is economie.”

IK HEB GROTE BEWONDERING VOOR ALLE STUDENTEN NEDERLANDS

Heidi Wantia - Mijonić is geboren in 1971 in Eibergen, een dorp in de provincie Gelderland. Op haar negentiende heeft ze een jaar in Novi Sad gewoond als uitwisselingsstudente. Op die manier heeft ze Servië en zijn bevolking leren kennen. Haar hobby's zijn lezen, fietsen, zwemmen, puzzelen (vooral sudoku) en sinds kort bloemschikken en knutselen. Verder houdt ze van broodjes en pita bakken.

Wanneer bent u in Servië gekomen en waar woont u nu?

Ik ben in 1997 in Servië komen wonen. Sindsdien woon ik in een kleine stad in Vojvodina, Sremska Mitrovica genaamd, ongeveer 70 kilometer ten westen van Belgrado. Aangezien mijn woonplaats aan de autobaan Belgrado-Zagreb ligt,

duurt het maar een uurtje om in Belgrado te komen.

Was het in het begin moeilijk voor u om hier te wonen omdat u van de omgeving was veranderd?

In het begin vond ik het erg moeilijk hier in Servië. Niet omdat het hier anders is dan in Nederland, maar vooral omdat ik mijn familie en vrienden erg miste. Na verloop van tijd krijg je nieuwe vrienden en dan is het direct makkelijker om te wennen. Nu voel ik me hier helemaal thuis en ben ik zeer tevreden met mijn leven hier.

Wat denkt u over het Servisch en vond u het moeilijk om te leren?

Ik heb Servisch geleerd door de hele dag een klein woordenboek bij me te hebben en alle nieuwe woorden te onder-

strepen en 's avonds te herhalen. Op die manier was het niet moeilijk om genoeg te leren voor alledaags gebruik. De Servische grammatica is ook lang niet zo moeilijk als kinderen vaak denken. Het grootste probleem voor mij is dat de klemtoon niet op de laatste lettergreep ligt, zodat ik niet goed kan horen welke naamval iemand gebruikt. Daarom merk ik dat ik na zoveel jaar nog steeds niet foutloos kan spreken.

Hoe lang werkt u op de universiteit in Belgrado en hoe vindt u de studenten hier?

Ik werk sinds 1 oktober jongsleden hier op de universiteit. Het werk met de studenten vind ik een grote uitdaging. Ik heb grote bewondering voor alle studenten Nederlands, omdat ze het aangedurft hebben een vrij onbekende taal als studievak te kiezen.

Wat denkt u over Belgrado en over mensen daar?

Mijn route door Belgrado loopt meestal van het busstation via Zeleni venac naar de universiteit. Soms wandel ik door naar Kalamegdan of gewoon wat door de stad. Ik word altijd vrolijk van de drukte op straat en van de straatverkopers die op iedere hoek staan. Er is altijd wat te doen. Het is een fijn gevoel deel te zijn van die grootstedse drukte. Ik heb er wel eens over gedacht naar Belgrado te verhuizen, maar ik denk niet dat het er ooit van zal komen. ■ J. Rondić

DIVIM SE SVIM STUDENTIMA NIZOZEMSKOG JEZIKA

Heidi Vansia - Mijonić je rođena 1971. godine u Eiberhenu, mestašćetu u provinciji Helderland. Kao devetnaestogodišnjakinja provela je godinu dana u Novom Sadu kao student na razmeni. Na taj način je upoznala Srbiju i njeno stanovništvo. Njeni hobiji su: čitanje, vožnja biciklom, plivanje, enigmatika (naročito sudoku), a odskora i aranžiranje cveća, kao i „uradi sam“ zanimacije. Takođe voli da pravi kiflice i pite.

Kada ste došli u Srbiju i gde sada živite?

U Srbiju sam došla da živim 1997. godine. Od tada živim u malom gradu u Vojvodini, Sremskoj Mitrovici, oko 70 kilometara zapadno od Beograda. S obzirom na to da živim u mestu koje se nalazi na autoputu Beograd-Zagreb, treba mi oko sat vremena do Beograda.

Da li vam je u početku bilo teško da živite ovde pošto ste promenili sredinu?

U početku mi je ovde u Srbiju bilo veoma teško. Ne zato što je ovde drugačije nego u Holandiji, već pre svega zato što mi je veoma nedostajali moja rodbina i prijatelji. Ali nakon izvesnog vremena steknete nove prijatelje i odmah se lakše

naviknete. Sada se ovde osećam kao kod kuće i vrlo sam zadovoljna svojim životom ovde.

Šta mislite o srpskom jeziku i da li vam je bilo teško da ga naučite?

Naučila sam srpski tako što sam sve vreme uz sebe držala jedan mali rečnik u kojem sam podvlačila sve nove reči, a uveče ih ponavljala. Na ovaj način nije bilo teško da se nauči ono najosnovnije, dovoljno za svakodnevnu upotrebu. A srpska gramatika uopšte nije toliko teška kao što to deca često misle. Najveći problem mi predstavlja to što akcentat nije na poslednjem slogu, tako da ne mogu dobro da čujem koji tačno padež neko koristi. Zato primećujem da ni posle toliko godine ne pričam bez greške.

Koliko dugo radite na univerzitetu i šta mislite o studen-

tima?

Ovde na univerzitetu radim od 1. oktobra ove godine. Rad sa studentima smatram za veliki izazov. Divim se svim studentima nizozemskog jezika jer su se usudili da izaberu prilično nepoznat jezik za glavni predmet svojih studija.

Šta mislite o Beogradu i ljudima ovde?

Kada sam u Beogradu, uglavnom idem od autobuske stanice preko Zelenog venca do univerziteta. Ponekad prošetam Kalemegdanom ili jednostavno malo prošetam po gradu. Uvek me oraspoloži gužva na ulicama i ulični prodavci koji stoje na svakom ćošku. Uvek ima nešto da se radi. Dobar je osećaj biti deo velegradske gungule. Više puta sam razmišljala da se preselim u Beograd, ali ne mislim da će se to i dogoditi. ■ J. Rondić

STUDENTENROMANTIEK INSPIREERT EN VERFRIST

Hoe komt het dat u naar Servië bent gekomen en wanneer is dat gebeurd? Waar woont u nu?

Via een meanderende achterafsteeg – het creëren van een soort avant-gardistische vrijstaat d.m.v. het opzetten van interculturele projecten tussen België en Servië- belandde ik in de liefdes-tentakels van de Yma Sumac-experte Milja R. Sinds de nazomer

van 2009 breng ik dan ook de welgevulde dag en nacht door nabij de modernistische parel van Icarus.

Was het moeilijk in het begin om hier te wonen nadat u van omgeving bent veranderd?

Na een tijdje vertoefd te hebben in het geborgte van China, lijkt elke andere omgevingsaanpassing een fluitje van een cent. Wanneer je de nationale bijsluiter aandachtig leest –een stroeve administratie versus de algehele joviale atmosfeer- hoeft je hier weinig zorgenkindjes te baren. Daarenboven moet men nooit bij de pakken blijven zitten: Voowaarts-Nuts!, zoals de edelachtbare J.A. Deelder wel eens durft te stellen. Met een boude stelling : wie in het Nu leeft, wordt sowieso het eeuwige leven toebedeeld.

Waar bent u geboren, wat was uw laatste verblijfplaats in België, wat voor een opleiding hebt u gehad en wat was uw laatste baan?

Afgestudeerd als Kunstwetenschapper keerde ik na een niet zo slemperig studentenleven te Gent terug naar de Groot-Antwerpse geboortegrond. Na een afschuwelijke baan in kapitalistische doel-middel-omkerende middens, besloot ik om experimentele, post-feministische en op klankpoëzie ge-

oriënteerde platenlabels op te richten, en dit om toch enige persoonlijke troost te brengen in het door commerciële muziek geteisterde kunstenlandschap.

Hoe lang werkt u op onze faculteit en wat vindt u van onze studenten?

Omdat ik pas sinds 1 oktober jl. aan de faculteit verbonden ben, kan ik enkel stellen dat de geurige jongens- en meisjesromantiek van die schalkse studenten inspirerend en verfrissend doorwerkt.

Wat vindt u van Belgrado en van mensen die hier vandaan komen in vergelijking met België en Belgen?

Tot nu toe heb ik al heel wat gouden harten mogen begroeten. Een emotioneel verrijkende ervaring, zeker in tijden waarin sommige Vlamingen zich wel eens aan socio-economische hypochondrie durven te bezondigen. De Witte Stad zelf straalt eveneens een meer gemoedelijke sfeer uit, hoewel ik vind dat de culturele hegemonie in andere handen terecht mag komen. Bootfeesten en een ton vol hipsters -helaas niet in de originele betekenis van Norman Mailers "The White Negro"- zijn misschien kortgerokte troeven maar de vernieuwende vormen en ideeëntaal mag net iets meer aan bod komen. In de traditie van de DIY is het namelijk niet moeilijk om zelfs zonder budget aan de slag te gaan in je eigen woonkamer. Zolang het idee maar verfrissend ruikt. Volgens mij heeft dit ongunstiger cultureel klimaat echter te maken met de vele Balkanproblemen die een steeds wederkerende nood aan basisbehoeften impliceren. In het licht van de (hopelijk nakende) algemene verbeteringen kan Beograd volgens mij dus uitgroeien tot een nog intellectueel rijkere Europese hoofdstad, waarbij kunst zal opgenomen worden in de stroom van alledaagse alertheid. Ach, geen gezeur, elke regio heeft immers zijn plus- en minpunten – dat behoort nu eenmaal tot de dagdagelijkse realiteit op deze stoffige aardbol. ■ A. Negovanović

STUDENTSKA ROMANTIKA ME INSPIRIŠE I OSVEŽAVA

Kad ste došli u Srbiju i kako je došlo do toga? Gde živite sada?

Preko jednog vitičastog zabačenog sokaka – stvaranja neke vrste avangardne slobodne države kroz osnivanje interkulturalnih projekata između Belgije i Srbije – sletoh na ljubavne pipke Yma Sumac-ekspertkinje Milje R. Od kraja leta 2009. provodim ispunjene dane i noći pored te modernističke Ikarove perle.

Da li vam je na početku, posle promene sredine, bilo teško da se naviknete na ovdašnji način života?

Posle izvesnog vremena provedenog u brdovitoj Kini, čini se da je prilagođavanje bilo kojoj drugoj sredini prosto kao pasulj. Ako pažljivo pročitaš nacionalni recept – gruba administracija protivu opšte prijateljske atmosfere – ne moraš se ovde mnogo sekirati. Pored toga, ne treba nikada sedeti u mestu već se mora ići brzo napred, kao što je uvaženi J.A. Dejlder izrazio smelom izjavom: onom ko Sada živi, svakako će se udeliti večan život.

Gde ste rođeni, koja je bila vaša poslednja adresa stanovanja u Belgiji,

šta ste po zanimanju i šta vam je bilo poslednje zaposlenje?

Po završetku studija istorije umetnosti vratio sam se, posle ne tako burnog studentskog života u Hentu, nazad u rodni Antwerpen. Posle jednog jezivog posla u kapitalističkoj sredini, koja je za jedini cilj imala okretanje sredstava, odlučio sam da osnujem eksperimentalnu, post-feminističku muzičku kuću orijentisanu na ritmičnu poeziju, s namerom da pružim bar nekakvu ličnu utehu komercijalnom zikom oštećenom umetničkom prostoru.

Koliko dugo radite na našem fakultetu i šta mislite o našim studentima?

Pošto sam u rad fakulteta uključen tek od 1. oktobra, mogu samo da konstatujem da sladunjava dečaćko-devojačka romantika ovih zločestih studenata osvežava i inspiriše.

Šta mislite o Beogradu i o ljudima odavde u poređenju sa Belgijom i Belgijancima?

Do sada sam imao prilike da se sretmem sa dušama od ljudi. Oplemenjujuće je to iskustvo u vremenu u kojem

su neki Flamanci tu i tamo krivi za društveno-ekonomsku hipohondriju. Beli grad isto tako zrači druželjubivijom atmosferom, mada mislim da bi kulturna hegemonija mogla nekom drugom da zapadne šaka. Splavovi i tona hipstera, nažalost ne u originalnom smislu Normana Majlera iz eseja *Beli crnac*, možda su kečevi iz rukava, ali trebalo bi ponuditi i neke nove ideje i nove oblike zabave. Dokle god ideja odiše svežinom, u skladu sa principom “uradi sam”, a čak i bez budžeta, nije naime toliko teško stvarati ni u spostvenoj dnevnoj sobi. Po mom mišljenju je ova nepovoljna kulturna klima zapravo u vezi sa mnoštvom problema sa kojima se Balkan morao suočiti, a koji impliciraju nužnost osnovnih potreba. U svetlu (nadam se transparentnih) opštih poboljšanja Beograd može da izraste u još intelektualno bogatiju evropsku metropolu u kojoj će umetnost progutati struja svakodnevnog budnosti. Ali, bez brige, ipak svaki region ima svoje prednosti i mane – sve to zapravo pripada ustaljenoj stvarnosti na ovoj prašnjavoj kugli. ■ A. Negoanović

DE SMS-TAAL

Sms: een wonder van technisch vernuft en innovatieve verbeelding. Maar hoe pers ik mijn liefde, mijn lust, mijn verlangen in honderdzestig tekens inclusief wit?

De mobiele telefoon is het bestanddeel van ons leven. Op de straat, in de les, in de auto, op het werk, ... zie je overal mensen die hun mobiele telefoon in hun handen vasthouden en die aan het bellen of sms'en zijn. Aan de ene kant leven we in de wereld

waarin iedereen haast heeft. De snelle uitwisseling van informatie en emotie via sms-bericht in de vorm van een levendig gesprek is trend. Korter betekent automatisch sneller. Aan de andere kant kan een bericht maximaal uit 160 tekens bestaan. Je wordt beperkt door de beschikbare ruimte. Elk extra

teken daarbij levert opnieuw de volledige kosten van een nieuwe SMS op. Omdat je met zo weinig mogelijk lettertekens zo veel mogelijk moet zeggen, ontwikkelt de jeugd een geheel nieuwe taal, de SMS-TAAL. De kern van de sms-taal is snel, kort en creatief schrijven.

“Sms-taal is geschreven gesproken taal”, zegt Piet Van de Craen, linguïst en hoogleraar aan de Vrije Universiteit Brussel. Deze nieuwe manier van communicatie moet meer op spraak dan op schrijven lijken. Je kan niet met je handen wijzen of met je wenkbrauwen fronsen, maar er zijn verschillende mogelijkheden om al je gevoelens onder woorden te brengen.

De sms-taal wordt gekarakteriseerd door het gebruik van Engelse woorden, jargon, afkortingen, gestripte zinnen, verschillende tekens die uit de communicatie via internet worden overgenomen en natuurlijk smileys en emoticons waarmee je bepaalde emotie kan uitdrukken. Dat is een mengtaal die

vrij is aan de gewone knellende taal- en spellingregels.

“K km ng nt nr hs ds w8 nt p m, slp lkr” (‘Ik kom nog niet naar huis dus wacht niet op me, slaap lekker.’)

“srry dak 2L8 b& ☺” (‘Sorry dat ik te laat (to late) ben.’)

Dat betekent dat de kenmerken van sms-taal in twee groepen te verdelen zijn. De ene heeft te maken met woordgebruik en woordkeus, de andere met de manier waarop woorden worden geschreven.

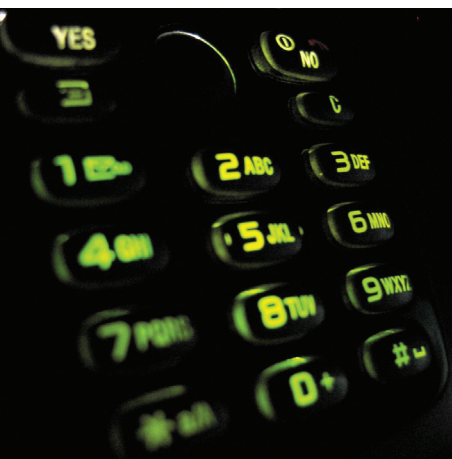
Op het taalkundige vlak is er sprake van spelling, syntactische, lexicale en morfologische verschijnselen van de sms-taal.

Maar er zijn moeilijkheden bij iedere

taalkundige analyse. De sms-taal is voortdurend aan de verandering en ook heel vluchtig en individueel. Dat is een creatief spel met taal, waarbij de inventiviteit van een gebruiker op de voorgrond treedt.

Aan de andere kant is het trouwens niet zo, dat iedereen uitbundig de typische sms-taal gebruikt. Er zijn taalpuristen die in gewone taal, in volledige zinnen, zonder afkortingen en spelfouten sms'en. Ze hebben hekel aan deze totaal nieuwe verbasterde manier van taalgebruik dat een verloedering van de taal met zich meebrengt.

Je kan afwijken, maar je kan ook in de pas lopen. ■ S. Milićević

SMS-JEZIK

Sms: čudo tehnike i domišljatosti, ali kako da sažmem svoju ljubav, požudu i želje u 160 znakova uključujući prazan prostor?

Mobilni telefon predstavlja sastavni deo našeg života. Svuda oko nas, na ulici, u školi, u kolima, na radnom mestu, itd. vidimo ljude koji čvrsto drže svoj mobilni telefon i telefoniraju ili šalju (kuckaju) poruke.

Sjedne strane živimo ubrzanim tempom života. Brza razmena informacija i osećanja putem SMS poruka u formi živog razgovora je trend. Što kraće, to automatski znači i brže. S druge strane ograničeni smo prostorom. Svaka poruka može da sadrži maksimalno 160 karaktera. Svaki dodatni karakter se naplaćuje kao nova poruka.

Princip ekonomičnosti i želja da se u jednoj poruci kaže što više, naveli su mlade da razviju sasvim novi jezik, SMS JEZIK.

Sušтина SMS jezika jeste brzo, sažeto i kreativno pisanje.

Pit van de Kran, lingvиста i profesor na Univerzitetu u Briselu, kaže da je SMS

jezik govorni jezik u pisanoj formi. Ovaj potpuno novi vid komunikacije mora više da liči na usmenu nego na pisanu komunikaciju. Ne možeš da mašeš rukama ili de se mrštiš, ali postoje različiti načini da u poruci iskažeš sva svoja osećanja.

Odlike SMS jezika jesu upotreba anglicizama, žargonizama, skraćenica, oskrnavljenih rečenica, raznih znakova koji su preuzeti iz kompjuterskog jezika i naravno smajlića i emotikona kojima se iskazuje određena emocija. Tako nastaje jezička smeša za koju ne važe uobičajena gramatička i pravopisna pravila.

“Zowte u 5ak, pozzz ☺” (‘Zvaću te u petak, pozdrav’)

“Nisam kući, zov kad dođem” (‘Nisam kod kuće. Zovem te kad dođem’)

“Jer si ti to izašla? (‘Jesi li ti to izašla’)

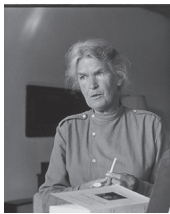
Na osnovu toga možemo zaključiti da se odlike SMS jezika mogu svrstati u dve grupe; u jednu grupu spada izbor

reči i njihova upotreba, a u drugu način na koji su te reči napisane. U lingvističkom smislu reč je o pravopisnim, sintaksičkim, leksičkim i morfološkim odlikama SMS jezika.

Međutim, poteškoće nastaju pri svakoj lingvističkoj analizi. SMS jezik je izuzetno promenljiv i individualan. To je kreativna igra jezikom i rečima gde se inventivnost i kreativnost svakog korisnika stavljaju u prvi plan.

Ipak, ne možemo reći da svako rado i sa oduševljenjem koristi SMS jezik. Postoje jezički čistunci koji šalju poruke napisane bez skraćenica, pravopisnih i gramatičkih grešaka. Oni sa mržnjom gledaju na ovu potpuno novu, izmenjenu upotrebu jezika koja vodi ka skrnavljenju i uprošćavanju standardnog jezika.

SMS jezik - uzmi ili ostavi! Izbor je na tebi! ■ S. Milićević

VROUWELIJKE MELANCHOLIE

M. Vasalis / Desanka Maksimović

*Melancholie is het geluk droevig te zijn.
Victor Hugo*

Al uit de klassieke oudheid dateren sculpturen en afbeeldingen waar de melancholicus zijn typische houding aanneemt: elleboog op de knie, kin in de hand en een in zichzelf gekeerde blik. De impressie van onbewegelijkheid zinspeelt op het besef dat er ook in de toekomst geen beweging mag worden verwacht. Alles staat stil.

Twee melancholische dichters, hebben het thema van melancholie bijna de hele eeuw door in een weemoedige stemming systematisch uitgewerkt. Vasalis in Nederland en Desanka Maksimović wat verder - in *een land van dorpelingen op de bergachtige Balkan*. Ze waren tijdgenoten, ze gingen gebukt onder de kleine dagelijkse zorgen. Geïsoleerd in hun eigen wereld, D. Maksimović in haar dorpje met schilderachtige, romantische natuur en Vasalis met haar kinderen, moeder en patiënten. Eenzame, maar sterke vrouwen. Het lijkt alsof het alleen over diepe eenzaamheid gaat waaruit grote kunst voortkomt. Er hangt een aura van eenzaamheid om hen heen.

Hun poëzie is vol emotie, maar niet pathetisch. Eenvoudig maar niet zinloos. Vol contrasten en cyclische beelden van leven en dood, licht en donker, tijd en eeuwigheid, werkelijkheid en droom, lijden en geluk, orde en chaos. De compassie en de empathie die eruit spreken - zo mooi gezegd, zo beeldend en krachtig in zijn eenvoud.

Het motief van verloren tijd is een kenmerk van de poëtica bij beide dichters. Ze huilen en jammeren om hun levenslot en ze kijken verdrietig naar de tijd die verloren is. Die emoties zijn zo herkenbaar in alle kunstvormen en er is eigenlijk geen andere interpretatie dan: melancholie.

Droombeelden en visioenen, natuur als een onuitputtelijke inspiratiebron, een plotselinge ommekeer, tijd als een expliciet en impliciet weerkerend thema, personificatie als een schuilplaats, demantie, ouder worden, de eenzaamheid.

Hun poëzie is duidelijk en begrijpelijk, gericht op gewone mensen. Er is geen verbeeldingskracht, er is alleen maar een spiegel van de werkelijkheid.

Vasalis en D. Maksimović reisden door hun eigen tijdsdimensie. Hun plaats in de tijd werd met het ouder worden groter dan die in de ruimte. ■ N. Kukoljac

ŽENSKA MELANHOLIJA

M. Vasalis / Desanka Maksimović

*Melanholija je osećaj sreće zbog predstojeće tuge.
Viktor Hugo*

Već u antičkom dobu javljaju se skulpture i ilustracije na kojima melanholik zauzima svoje tipično držanje: lakat na kolenu, brada poduprta rukom i pogled usmeren ka samom sebi. Nepomičnost koja proizilazi vodi nas ka ideji da se ni u budućnosti ne može očekivati nikakav pokret. Sve miruje.

Dve melanholične pesnikinje, prožete setom, gotovo čitav jedan vek temeljno su bdile nad ovom temom. Vasalis u Holandiji, a Desanka Maksimović nešto dalje - *u jednoj zemlji seljaka na brdovitom Balkanu*. Bile su savremenice, tištile su ih sitne svakodnevne brige. Bile su izolovane u svom sopstvenom svetu, D. Maksimović u svom seocetu sa slikovitom romantičnom prirodom, a Vasalis okružena svojom decom, majkom i pacijentima. Same, ali jake. I čini se da je reč samo o dubokoj usamljenosti iz koje se rađa velika umetnost. Aura samoće obavlja ih obe.

Njihova poezija je puna emocija, ali ne i patetična. Jednostavna, ali ne i besmislena. Puna kontrasta i cikličnih slika života i smrti, svetla i tame, vremena i bezvremenosti, sna i jave, patnje i sreće, reda i haosa. Saosećajnost i razumevanje koje iz nje progovaraju - toliko su lepo rečene, toliko slikovite i moćne u svojoj jednostavnosti.

Motiv izgubljenog vremena vezuje se za obe pesnikinje. One oplakuju sopstvenu sudbinu i sa žalom gledaju na vreme koje je izgubljeno. Takve emocije se mogu prepoznati u svim oblastima umetnosti, da je, zapravo, jedino tumačenje ništa drugo do: melanholija.

Snovi i vizije, priroda kao neiscrpan izvor inspiracije, iznenadni obrt, vreme kao eksplicitan i implicitan lajt motiv, personifikacija u funkciji skloništa, demencija, starenje, usamljenost.

Njihova poezija je jasna i razumljiva, usmerena ka običnom čoveku. Tu nema mašte, reč je samo o ogledalu stvarnosti.

Vasalis i D. Maksimović putovale su kroz sopstvenu vremensku dimenziju. Njihovo mesto u vremenu, starenjem je postalo veće nego u prostoru. ■ N. Kukoljac

DE KUNST VAN VANDAAG DANAŠNJA UMETNOST

Todaysart is een jaarlijks, internationaal, multidisciplinair festival in Den Haag. Elk jaar eind september komen meer dan 200 kunstenaars uit meer dan 25 landen bijeen in Den Haag. Ze hebben drie dagen om hun creatieve ideeën over muziek, video, film, fotografie, mode, beeldende kunsten, hedendaagse dans, theater en andere disciplines te vertonen.

Dit jaar namen er ook enkele kunstenaars uit Servië deel aan dit festival.

Eén van die kunstenaars was DJ Felony Flats (Žarko Komar) met wie we een interview hadden.

DJ Felony Flats

heeft geopend met zijn lezing over Servië, de Balkan en Europese integraties waarna een discussie met het publiek begon. Maar er waren ook kunstenaars uit andere Balkanstaten zoals DJ Ahmaad uit Sarajevo en Every Kid on Speed uit Skopje.

Wat maakte de meeste indruk op je op dit festival?

De kwaliteit van de productie en de hele organisatie en het audio en video systeem dat veel beter was dan dat in Servië, zelfs beter dan dat op de grote en beroemde festivals.

Hoe was de stad georganiseerd tijdens het festival?

Het programma begon elke dag in de middag, en dat was in de openlucht. In de nacht werd het hele festival verhuisd naar gebouwen die niet zo typisch voor publieke gebeurtenissen waren (kerken en oude gebouwen).

Hoe was de houding van de organisatie tegenover andere kunstenaars?

De houding was professioneel, alle technische eisen van kunstenaars werden voldaan. Alle mensen op het festival hebben zeer goed met elkaar samengewerkt. ■ M. Berček, T. Lužajić

Todaysart je godišnji, internacionalni, multidisciplinarni festival u Hagu. Svake godine krajem septembra, više od 200 umetnika iz više od 25 zemalja dolaze u Hag. Umetnici imaju tri dana da prezentuju svoje kreativne ideje vezane za muziku, film, fotografiju, modu, scenske umetnosti, performanse, savremeni ples, teatar i ostale oblasti.

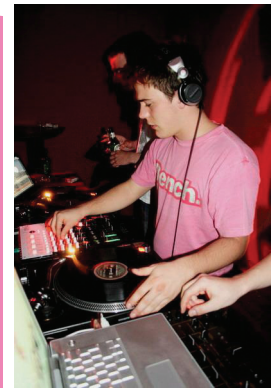
Ove godine na festivalu je učestvovalo i nekoliko umetnika iz Srbije.

Jedan od izvođača je DJ Felony Flats (Žarko Komar), a ono što sledi je intervju sa njim.

Koji umetnici iz Srbije su bili u Hagu sa tobom?

Od muzičara su bili Piano Duo LP, Shazalakazoo, Lukatoyboy, WoO i Izvanredni Bob iz Beograda, a pisac Vladimir Arsenijević je otvorio program predavanjem o Srbiji, Balkanu i evropskim integracijama, nakon čega je usledila diskusija sa publikom. Na festivalu su takođe učestvovali i umetnici iz drugih Balkanskih zemalja kao što su DJ Ahmaad iz Sarajeva i Every Kid on Speed iz Skoplja.

DJ Felony Flats

Šta je na tebe ostavilo najveći utisak na festivalu?

Kvalitet produkcije i cele organizacije, audio i video sistem koji je bio mnogo bolji nego u Srbiji, čak bolji nego na velikim i popularnim festivalima.

Kako je grad bio organizovan za vreme festivala?

Program se otvarao popodne, i to na otvorenom. U toku noći ceo festival se selio unutar zgrada, atipičnih za javna dešavanja (kao što su crkve i stare zgrade).

Kakav je bio odnos organizacije i izvođača?

Odnos je bio profesionalan, svi tehnički zahtevi izvođača bili su ispunjeni. Svi su odlično saradivali. ■ M. Berček, T. Lužajić

SIMON VINKENOOG

EINDE

Een icoon van de hippiegeneratie

Ik heb al negenentwintig pagina's volgekrabbeld in het Moleskine-notebook dat ik voor mijn 80ste verjaardag kreeg; ik hoop dat ik de 18de juli met Edith aan mijn zijde bij mooi weer mijn 81ste verjaardag hier in het tuinpark mag vieren met enkele uitverkoren vrienden en verwanten. Aan imposante wolkenvelden nog immer genoegen te scheppen, bovendien schieten zwaluwen, duiven en parkieten voorbij.

Waarschijnlijk zijn deze regels de laatste woorden die Simon Vinkenoog geschreven heeft. Hij was het voorbeeld van een man die van het leven hield en het ten volle leefde. Zijn leven was met kunst, genot en liefde gevuld. Nooit is hij bang geweest om opnieuw te beginnen of voor het plezier een revolutie te beginnen. Hij volgde geen regels, zijn leven was zijn zaak en punt uit. Vanwege het enthousiasme en de openhartigheid waarmee hij over onderwerpen als seks, drugsgebruik en rock-'n-roll sprak, wordt hij beschouwd als een symbool van de hippiegeneratie in Nederland. Sinds de jaren zestig is hij ook bekend geworden als de Amsterdamse "weed ambassador".

Vinkenoog debuteerde in 1950, op 22-jarige leeftijd, met de bundel *Wondkoorts*. In 1951 publiceerde hij de roemruchte bloemlezing *Atonaal*, die als het eerste publieke manifest van de Vijftigers geldt, die zich atonale dichters noemden. Binnen de Nederlandse letterkunde zal hij herinnerd worden als de man die het literaire tijdschrift *Blurb* heeft gesticht. *Blurb* gold, samen met het tijdschrift *Braak*, als het belangrijkste medium van de Vijftigers. Daarin hebben onder andere Hans Andreus, Armando, Hugo Claus, Jan Hanlo, W.F. Hermans en Lucebert gepubliceerd. Met zijn dood heeft Amsterdam een echt icoon van de hippiebeweging verloren.

Ikona hipi generacije

Već sam iškrabao dvadestetdevet stranica Moleskinove beležnice koju sam dobio za 80-ti rođendan; nadam se da ću 18. jula po lepom vremenu zajedno sa mojom Edit i još nekolicinom odabranih prijatelja i rođaka moći da proslavim svoj 81. rođendan ovdje u parku. Da i dalje uživam u veličanstvenim poljima oblaka, a i lastama, golubovima i papagajima koji tu proleću.

ma živeo. Život mu je bio ispunjen umetnošću, uživanjem i ljubavlju. Nikada se nije plašio da počne ispočetka ili da samo zabave radi započne neku revoluciju. Nije poštovao pravila, njegov život je bio njegova stvar i tačka. Zbog entuzijazma i iskrenosti s kojima je govorio o temama kao što su seks, upotreba droga i rock-'n-roll, smatra se nekom vrstom simbola hipi generacije u Holandiji. Od šezdesetih godina je još poznat i kao amsterdamski „ambasador marihuane“.

Godine 1950, kada je njemu bilo 22, debitovao je sa zbirkom *Wondkoorts*. A 1951. godine je objavio zbirku *Atonal*, koja se smatra prvim manifestom generacije Pedesetih, čiji pesnici sebe nazivaju atonalnim pesnicima. U holandskoj književnosti će ostati zapamćen kao čovek koji je osnovao književni časopis *Blurb*. *Blurb* se, pored časopisa *Braak*, smatra najvažnijim glasnikom generacije Pedesetih. U njemu su između ostalog objavljivali Hans Andreus, Armando, Hugo Klaus, Jan Hanlo, V.F. Hermans i Lučbert.

Vinkenhovom smrću Amsterdam je izgubio pravu ikonu hipi pokreta.

Verovatno su ovi redovi poslednje reči koje je Simon Vinkenoog napisao. Bio je primer čoveka koji je voleo život i koji ga je punim plućima

wat ik aan wind en regen vraag zal altijd zonder antwoord blijven en wat de nacht voor mij verborgen houdt is weerlicht voor de blinden in mijn ogen wartaal voor de stomme in mijn stem straatgeluiden voor de beethoven in mijn oren een late straatlantaarn voor de dronkaard in mij die naar houvast zoekt

anemonen voor de man zonder reukorganen vrouw als tastplaats voor de kinderloze zonder zinnen

(voor de tandeloze meeuwen in mijn tong een valkuil lichtschip regenwolken)

ik drijf altijd naar mijzelf terug ik kom altijd in mijzelf naar boven ik vecht altijd met mijn ogen open

plat met de handen gespreid vallend schaafwonden aan de ellebogen

KRAJ

šta zapitkujem vetar i kišu ostaće vazdan bez odgovora a šta noć od mene skriva to je munja za slepce u mojim očima tlapnja za mutavca u mom glasu vreva ulice za betovena u mojim ušima kasna svetiljka za pijanca u meni što traži oslonca

anemona za čoveka bez čula mirisa žena kao mesto pipanja za jalovca bez osetila

(za bezube galebove u mom jeziku kloпка brod-svetionik kišni oblak)

ja se vazdan plutajući vraćam sebi ja u sebi vazdan isplivavam ja se vazdan borim zintutih očiju

padajući kao proštac raširenih šaka s ogrebotinama preko lakata

DRAGOSLAV ANDRIĆ

Een helemaal *coole man*

OGLEDALO

Piter Bukins

Ogledalo, zavese skut,
I slika bleđa što već vene,
Moje oči, mojih usana kut,
I neki čovek, iza mene.
Ko ga je zvao i pustio tu?
Miris trave je došao s njime,
Orosila mu je kosu svu.
Al' ne smem da mu kažem ime.

Grudi mi naglo ošinu plam.
Bežim iz zlokobnog okvira tog,
Bežim od stražara nepomičnog,
Od crva što dube ram
Starog i bleđog portreta mog.

Prevod: Dragoslav Andrić
Zbirka "Flamanska poezija"

DE SPIEGEL

Pieter Buckinx

De spiegel weerkaatst in zijn kilte
een oud en verkleurd schilderij
en een scherf van mijn mondhoek, mijn
ogen;
en een man, hier, achter mij.

Wie riep hem? Wie liet hem binnen?
Zijn haren geuren naar gras,
naar mosdauw en voorjaarsbloemen,
maar ik durf zijn naam niet noemen,
ik vlucht uit het spiegelglas
voor de splinters en scherven in mij,
voor de man, die roerloze wachter,
voor de houtworm binnen en achter
het oud en verkleurd schilderij.

Uit: De oevers van de stroom (1958)

Als ik aan de ontmoeting lang geleden met deze aardige meneer denk, herinner ik me met glimlach zijn verhalen over de wedstrijden van ons nationale team, over in hoeverre honing gezond is en over de boeken die ik zou moeten lezen, maar ik wordt tegelijkertijd teleurgesteld door het feit dat ik op goede plaats op verkeerde tijd was (de tijd van die jaren toen je geen grote interesse had voor de wijsheden over de cultuur) en dat om die reden een heleboel vragen die ik hem vandaag graag zou willen stellen helaas nooit beantwoord zullen worden.

Hij was onverklaarbaar charismatisch. Eigenlijk was het onverklaarbaar hoe zijn traditionele opleiding, zijn buitengewone scherpzinnigheid en de renaissancegeest zo voortreffelijk verenigbaar waren met de moderne tijd. Het gesprek met hem was net zo interessant als een gesprek met een eigen leeftijdgenote. Als het antwoord op een haast retorische vraag "Nou, wie zou de huidige generatie jongeren begrijpen?" wel bestaat, dan luidt het antwoord – Dragoslav!

Hij verstond alle denkbare "vreemde" talen binnen zijn eigen moedertaal. Hij kende het taalgebruik van taxichauffeurs, sjacheraars, krantenverkoopers, misdadigers, jonge opstandelingen, enz. In het bekende *Woordenboek van jargon* vereeuwigde hij zijn jarenlange onderzoek van de straattaal. Door zijn onderzoek van het jargon, dat sterk onderhevig is aan veranderingen en altijd actueel blijft, is Dragoslav altijd jong van geest gebleven. Zoals hij zelf vaak zei was hij voorgoed een jongeling.

In de Servische cultuur, zou ik zeggen, is er niemand die zo bijzonder was. Hij paste zich makkelijk aan aan alle tijden, volgde nieuwe tendencies, was bezig met het onderzoek van *rock-'n-roll* en graffiti en daarnaast was hij een van onze ongeëvenaarde vertalers, schrijver, toneelschrijver, lexicograaf, publicist en schaker.

Hij vertaalde uit het Vlaams, het Frans, het Engels, het Duits en het Russisch. Hij vertaalde meer dan 130 boeken in

dichtvorm en in proza en daarnaast creëerde hij ook zijn eigen werk.

Naar de keuze en in vertaling van Andrić werd de anthologie *Vlaamse poëzie* uitgegeven, met bijbehorende aantekeningen over dichters en een voorwoord van Karel Jonker en *Jonge Vlaamse dichters* voor welke Freddie de Vree het bijzondere nawoord opstelde – het gedicht *In plaats van nawoord*. Hij vertaalde ook verhalen die in *Nieuwere Vlaamse verhalen* werden gebundeld.

Het boek *Tweehonderd jaar van fietsen* van Andrić werd in 1990 in Nederland onder de naam *Fietsen – van loopfiets tot mountainbike* uitgegeven en vond gretig aftrek in dit land, hoofdzakelijk vanwege het feit dat dagelijks fietsen een deel van de Nederlandse traditie en cultuur uitmaakt.

Hij liet heel wat werk na, het lukte hem wel het onvertaalbare te vertalen en daarvan schiep hij aantrekkelijke vormen die elke lezer veroverden, waarvan de volgende geestige woorden getuigen: Als ik het telefoonboek van Parijs zou vertalen, zou ik er wellicht een bestseller van maken.

Andrić, die een heleboel onderscheidingen ontving, was een heftige strijder voor de Servische cultuur en was actief tot in zijn laatste dagen. Slechts een paar dagen voor zijn dood schreef hij in een artikel met de schilderachtige titel *Het uitsterven van waarden – dramatische gevolgen van de onbekommerdheid van de staat in de cultuur*: "De betrekking van de autoriteiten tot het boek (en cultuur), vandaag de dag en hier, zou men in drie woorden kunnen samenvatten: schaamte, schaamte, schaamte!" Er bestaat misschien wel redding tot bezorgdheid, maar door het ontrukken van het werk van grote namen, zoals die van Dragoslav Andrić, aan de vergetelheid, bewaart men ook de cultuur- en kunstidealen tegen het verdwijnen.

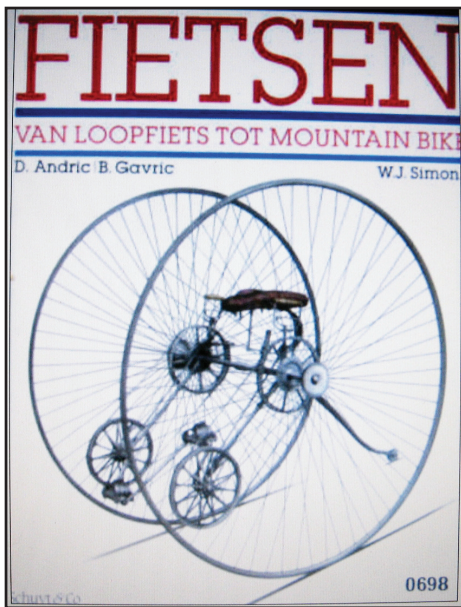
Ten slotte kan ik wel zeggen, in de geest van zijn oeuvre, dat hij echt een *coole man* was. ■ **O. Vranić; Vertaald door: S. Milićević**

DRAGOSLAV ANDRIĆ

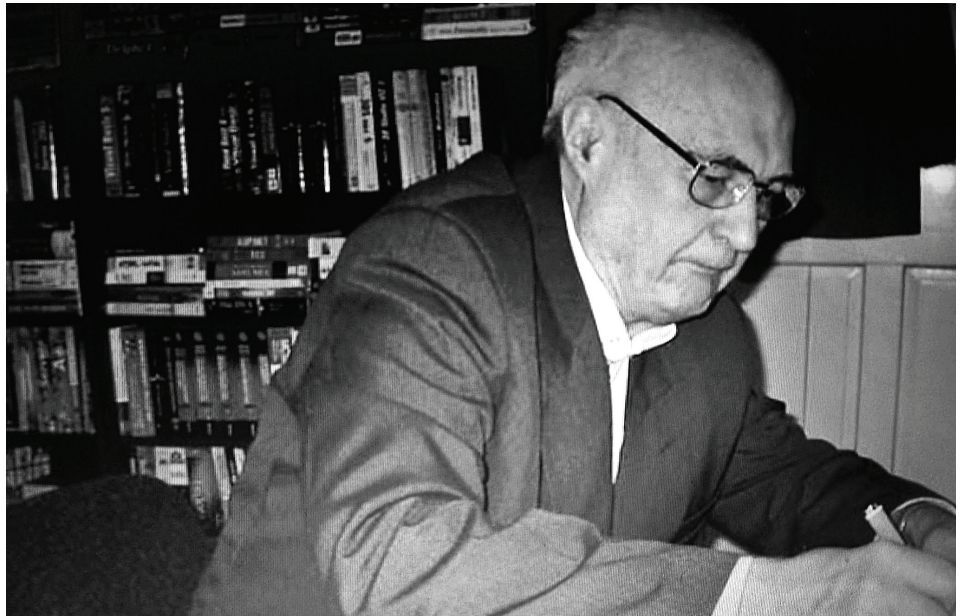
Sasvim cool čika

Kada pomislim na davni susret sa ovim divnim gospodinom, sa osmehom se setim svih njegovih priča o utakmicama naše reprezentacije, o tome koliko je med zdrav i knjigama koje bi trebalo da pročitam, ali uvek me razočara činjenica da sam bila na pravom mestu u pogrešno vreme (vreme onih godina kada vas pametovanje o kulturi ne zanima previše) i da zbog toga bezbroj pitanja koja bih mu danas postavila nikad neće dobiti odgovore.

On je bio neobjašnjivo harizmatičan čovek. Zapravo, neobjašnjivo je bilo to kako su se njegovo tradicionalno obrazovanje, izuzetna oštroumnost i renesansni duh savršeno uklapali u jedno moderno doba. Pričati sa njim bilo je podjednako zanimljivo kao i pričati sa svojim vršnjakom. Ako i postoji odgovor na gotovo retoričko pitanje „Ma, ko bi razumeo današnju omladinu?“, odgovor je – Dragoslav!

Razumeo je sve moguće „strane“ jezike u okviru svog maternjeg. Znao je govor taksista, tapkaroša, prodavaca novina, razbojnika, mladih buntovnika... Svoj dugogodišnji rad na istraživanju jezika ulice, ovekovečio je u dobro poznatom

„Rečniku žargona“. Istražujući žargon, koji se uvek menja i uvek ostaje aktuelan, Dragoslav duhom nikada nije ostario. Ostao je večiti mladić, kako je i sam često govorio.

Rekla bih da u srpskoj kulturi ne postoji niko ko je bio toliko poseban. On se vrlo jednostavno prilagođavao svakom vremenu, pratio je nove tokove, bavio se izučavanjem rokenrola i grafiti, a pored svega toga bio je jedan od naših nenadmašivih prevodilaca, pisac, dramaturg, leksikograf, publicista i šahista.

Prevodio je sa flamanskog, francuskog, engleskog, nemačkog, ruskog... Preveo je preko 130 knjiga poezije i proze, a pored toga je stvarao i sopstvena dela. U Andrićevom izboru i prevodu, objavljena je antologija „Flamanska poezija“, sa propratnim beleškama o pesnicima i predgovorom Karela Jonkera i „Mladi flamanski pesnici“ za koju je Fredi de Vre sastavio svojevrstan pogovor – pesmu „Umesto pogovora“. Prevodio je i pripovetke i objedinio ih u knjizi „Novije flamanske pripovetke“.

Andrićeva knjiga „Dvesta godina bicikla“, objavljena je 1990. godine u Holandiji pod nazivom „Fietsen- van loop-

fiets tot mountainbike“ i stekla zapaženu popularnost u ovoj zemlji budući da je svakodnevna vožnja bicikla deo holandske tradicije i kulture.

Iza njega ostala su mnogobrojna dela, uspeo je da prevede neprevodivo i uobliču u primamljive forme koje osvajaју svakog čitaoca, o čemu svedoče i sledeće duhovite reči: „Ako bih se prihvatio prevoda pariskog telefonskog imenika, verovatno bih i od toga napravio bestseller!“

Andrić, dobitnik mnogih značajnih priznanja, bio je veliki borac za srpsku kulturu i aktivan do svojih poslednjih dana. Samo nekoliko dana pre smrti, u članku sa vrlo slikovitim naslovom „Lipsavanje vrednosti – dramatične posledice nebrige države u kulturi“, napisao je sledeće: „Odnos merodavnih prema knjizi (i kulturi), danas i ovde, mogao bi se najkraće definisati sa tri reči: sramota, sramota, sramota!“ Razloga za zabrinutost možda zaista ima, ali čuvajući od zaborava dela velikana poput Dragoslava Andrića, čuvamo od nestajanja ideale kulture i umetnosti.

I na kraju, ono što mogu reći u duhu njegovog životnog rada, jeste to da je bio zaista „cool“ čika. ■ O. Vranić

DE VICIEUZE CIRKELS VAN HET OOSTEN

Het huis van moskee, Kader Abdolah

Het huis van de moskee. Het verafgelegen raadselachtige oosten. Mystiek, onbegrijpelijk, ontoegankelijk voor de westerse wereld. Het koestert geheimen, het koestert vrouwen en geloof, gewikkeld in de fijnste sluiwer van zijde.

Kader Abdolah, een Iraniër uit het beroemde Perzië, behoort tot de meest intrigante auteurs van de moderne tijd. Een rijk levensverhaal plaatste hij tussen twee kanten en daar blies hij de onsterfelijkheid in. Hij was in zijn volle intellectuele en fysieke kracht op het moment toen Iran zich op een groot keerpunt bevond. Aan het einde van de jaren zeventig van de afgelopen eeuw is er een revolutie gebeurd en hij, als student, deed mee aan de opstanden; hij voerde ze aan en hij onderscheidde zich als een charismatische, dominante persoonlijkheid. Maar meestal verlieten zulke mensen het land later. Hij zette zijn leven voort in Nederland. Nadat hij de taal op korte termijn machtig was geworden, begon hij daarin te schrijven. Hierna volgde een reeks boeken: *De adelaars*, een bundel met korte verhalen, daarna *De meisjes en de partizanen*, *De reis van de lege flessen* en vervolgens *Het huis van de moskee*, dat de sympathie van de lezers verwierf en talrijke prijzen won.

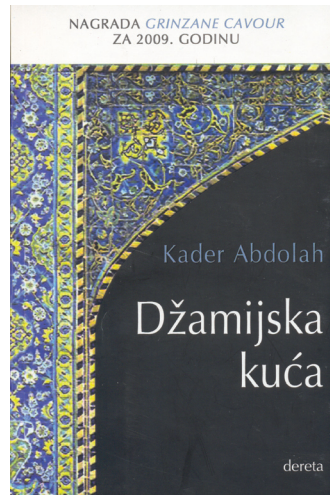
De auteur schrijft dus in de Nederlandse taal en het lijkt alsof zijn zinnen in de fijnste Perzische patronen geweven zijn. Symbolisch vertegenwoordigt het huis van de moskee het hele Iran. Mensen met verschillende profielen passeren daardoorheen en houden zich daarin op. Aga Djan, de meest prominente onder hen, toont zijn bovenmenselijke kracht in de tijden wanneer iedereen in het land zich in gevaar bevindt; hij toont zijn trots en geloof. Het geloof, dat de kern van het Perzische volk is, het geloof, dat diep geworteld is in elk van hen, dat hen draagt en hen kracht geeft. Het geloof kent geen broer, geen vader, maar alleen Hem, Allah. En dit is precies wat de westerse wereld bang maakt, die al lange tijd alleen zijn zintuigen gelooft, die geen bovenwerelden kent en die onnozel is voor de macht van het slachtoffer. De auteur probeert die twee werelden bij elkaar te brengen, voorzichtig en langzaam, door middel van ontroerende verhalen die moedig spelen met historische feiten. Hij breekt de vooroordelen af van de vicieuze cirkel waarin we de aanhangers van de islamitische godsdienst hebben geplaatst.

Dit ontroerende verhaal begint heel eenvoudig, in harmonie en welvaart, maar dan culmineert en beweegt het je ertoe om voor de hoofdpersonages te lijden, om je te schamen voor hun vaste geloof en om het doel van hun lijden in te zien. Hij confronteert rechtvaardigheid en onrecht, liefde en haat, zonde en berouw en geeft een subtiel ontknoping, die indirect suggereert dat de natuur een evenwicht herstelt, ongeacht hoeveel we deze vernielen. De sjah verdrijven en ayatollah Khomeini aan de macht brengen was een doel, dat elk slachtoffer waard was. De auteur vraagt niet dat de gerechtigdheid van een of ander geanalyseerd wordt, maar hij toont waaruit de mens uit het oosten samengesteld is, met wat voor ijver ze vechten voor waar ze in geloven. Een zoon begraven en niet op God slaan, opent dat toch bepaalde andere werelden. In het christendom bereikte alleen maar Abraham de andere werelden.

De vertaler van het boek, Ivana Šćepanović is tot de kern van de schrijver zijn ideeën doorgedrongen en hij heeft ze getrouw in de geest van het Servisch doorgegeven, zodat de beeldenkracht niet wordt vermindert door de vertaling; het boek verleidt je voortdurend en het brengt je nader tot de Oriënt op een buitengewone manier. En de auteur zelf concludeert: *Zo doet het leven / Het speelt met je / Soms heeft het je lief / Soms vernedert het je* ■ **A. Milisavljević** Vertaald door: **V. Jovanović**

ZAČARANI KRUGOVI ISTOKA

Džamijska kuća, Kader Abdolah
Prevod: Ivana Šćepanović

Džamijska kuća. Udaljeni zagonetni istok. Mističan, neshvatljiv, nepristupačan zapadnom svetu. Čuva tajne, čuva žene, čuva veru obavijen najfinijim velom od svile.

Kader Abdolah, Iranac iz slavne Persije, svrstava se u najintrigantnije autore modernog doba. Bogatu životnu priču smestio je između korica i udahnio joj besmrtnost. Bio je u punoj intelektualnoj i fizičkoj snazi u trenutku kada se Iran nalazio na velikoj prekretenici. Krajem sedamdesetih godina prošlog veka odigrala se revolucija, a on je kao student učestvovao u pobuna-

ma, predvodio ih i istakao se kao harizmatična, dominantna ličnost. Međutim, upravo takvi su najčešće kasnije i napušteni zemlju. Svoj život nastavio je u Holandiji. Nakon što je u kratkom periodu savladao jezik, počeo je i da piše na njemu. Nizale su se knjige, "Orlovi", zbirka kratkih priča, zatim "Devojke i partizani", "Put prazne flaše", te i "Džamijska kuća", koja je pobrala simpatije čitalaca i osvojila brojne nagrade.

Autor piše na nizozemskom jeziku, a rečenice kao da su satkane od najfinijih persijskih šara. Džamijska kuća simbolično predstavlja ceo Iran. Kroz nju prolaze i u njoj se zadržavaju ljudi raznih profila. Aga Džan, najistaknutiji među njima, pokazuje svoju nadljudsku snagu u trenucima kada se svi u zemlji nalaze u opasnosti, pokazuje ponos i veru. Veru koja čini srž persijskog naroda, veru koja je duboko ukorenjena u svakom od njih, koja ih nosi i daje im snagu. Vera ne poznaje ni brata, ni oca, već samo Njega, Alaha. I upravo je to ono što plaši zapadni svet, koji već odavno veruje samo svojim čulima, koji ne poznaje više svetove, koji ne zna za snagu žrtve. Autor pokušava da približi ova dva sveta, obazrivo i polako, kroz dirljive priče koje se hrabro poigravaju sa istorijskim činjenicama. Ruši predrasude tog začaranog kruga u koji smo smestili narod muslimanske veroispovesti.

Ova dirljiva priča započinje sasvim jednostavno, u harmoniji i blagostanju, a zatim kulminira i navodi nas da patimo za glavnim junacima, da se stidimo pred njihovom nesalomivom verom i da uvidimo svrhu njihovog stradanja. Ona sukobljava pravdu i nepravdu, ljubav i mržnju, greh i pokajenje i daje suptilan rasplet koji indirektno nagoveštava da priroda uspostavlja ravnotežu ma koliko je mi rušili. Proterati šaha i na vlast dovesti ajatolaha Homeinija bio je cilj vredan svake žrtve. Autor ne zahteva da se ulazi u ispravnost jednog ili drugog, već pokazuje od čega je satkan čovek sa istoka, sa kojim žarom se bori za ono u šta veruju. Sahraniti sina, a ne udariti na Boga, to ipak otvara neke druge svetove. U hrišćanstvu do tih drugih svetova dospelo je samo Avram.

Prevodioć dela, Ivana Šćepanović je ušla u srž autorovih ideja i verno ih prenela u duh srpskog jezika, te snaga slika nije umanjena prevodom, a knjiga nas konstantno zavodi i približava Oriјentu na izvanredan način. A sam autor zaključuje: *Takav je život / Igra se tobom / Ponekad te voli / Ponekad te ponizi* ■ **A. Milisavljević**

EEN HECHTE VRIENSCHAP TUSSEN DEN HAAG EN BELGRADO

Naar aanleiding van een van de sociale activiteiten die de vereniging Jong Den Haag organiseert, zijn ook de ambtenaren uit deze gemeente hier in Belgrado geweest. Met andere studenten Neerlandistiek, had ik de gelegenheid om beter kennis te maken met deze jonge professionele mensen. Dus heb ik met een beleidsmedewerker van het Departement voor Internationale Zaken, Ralph van der Zijden, over dit project gesproken.

Wat was de aanleiding van je bezoek aan Belgrado?

Zelf werk ik sinds 2004 in de Balkanregio en vanaf 2007 werk ik voor de gemeente Den Haag. Bij de gemeente heb ik 8000 collega's, dus je zal begrijpen dat ze elkaar niet allemaal kennen. Daarom is er een netwerk van jonge ambtenaren die naast het werk sociale activiteiten met elkaar onderneemt ("Jong Den Haag"). Eén daarvan is deze kennisuitwisseling met Belgrado. Vorig jaar zijn we bij onze collega's in Sarajevo wezen kijken. We hopen zo van elkaar te leren, en om de collega's in Belgrado te helpen om ook een netwerk van jonge ambtenaren op te zetten.

Hoe vind je Servische ambtenaren en hun werk? Zijn ze anders dan de Nederlandse?

Servische ambtenaren zijn net mensen! Nee hoor, grapje. We hebben echt hele leuke en aardige collega's ontmoet. Ze werken hard, met soms minder middelen dan wij in Nederland, simpelweg omdat er minder geld is. Ook zie ik dat vooral oudere ambtenaren nog heel erg in het 'oude systeem' werken en denken. Maar het grootste verschil is dat de politiek een veel grotere rol speelt dan in Nederland. In Nederland maakt het helemaal niet uit op welke partij je stemt, in Servië wel.

Zou je in Servië willen werken?

Ja! Ik werk al veel in Servië, maar wel als 'buitenlander'. Ik vind dat er in Servië nog veel grote stappen vooruit te maken zijn. Ook zijn er grote groepen mensen waarvoor nog veel verbeterd kan worden. Voor ouderen en gehandicapten zijn in Nederland heel veel fa-

ciliteiten, terwijl ik echt niet zou weten hoe ik met een rolstoel door Belgrado zou kunnen komen. Daarnaast is Servië een heel relaxed land, en houd ik vooral van de lange lunchpauzes! Daar kunnen ze in Nederland nog wat van leren!

Heb je een goede tijd in "GRAD" gehad? Hoe vind je de muziek, de atmosfeer en onze studenten?

"GRAD" is een geweldige tent! Wist je dat GRAD de eerste drie jaar betaald wordt door de Nederlandse regering? Gaaf he?! Het is leuk ingericht, ze hebben veel leuke culturele activiteiten, goede muziek en goedkope drank. Wat wil een mens nog meer? Het was echt leuk om daar tijdens ons bezoek zoveel studenten neerlandistiek te ontmoeten. Omdat de muziek zo hard stond, heb

ik vooral buiten gestaan om te praten, en ben ik later nog naar andere cafe's gegaan, om uiteindelijk te eindigen in Ana 4 Pištolja...

Hoe vind je het Servische bier en de vrouwen?

Het bier is gewoon, lekker. Maar ik houd meer van Belgisch bier. Dat is echt het beste van de wereld! In Servië drink ik liever rakia, domestica. Op de muur in Park Kalemegdan, met een glaasje rakia of een biertje, met die mooie Servische meisjes die er wandelen, dat is voor mij echt Belgrado. Er is iets bijzonders aan de stad, los van de rakia en de schoonheid. De sfeer is altijd goed, mensen lijken altijd vrolijk, er is altijd wel een feestje. Ik kom snel terug, en hoop dan weer de studenten te ontmoeten! ■ M. Dragojević

ČVRSTO PRIJATELJSTVO HAGA I BEOGRADA

Povodom jedne od mnogih akcija koje organizuje društvo Mladi Hag, opštinare iz ovog grada put je doveo i ovde u Beograd. Zajedno sa ostalim studentima nederlandistike imao sam priliku da bolje upoznam ove mlade profesionalce. Pričao sam o ovom projektu sa savetnikom za strateška pitanja Ralfom van der Zejdenom, iz Odeljenja za međunarodne poslove.

Koji je povod tvoje posete Beogradu?

Na Balkanu radim još od 2004. godine a od 2007. za opštinu Hag. Pri opštini radim sa 8000 kolega i samim tim je razumljivo da se svi međusobno ne poznajemo. Zato postoji jedna mreža mladih opštinarina koji pored posla preduzimaju neke zajedničke socijalne aktivnosti (Mladi Hag). Jedna od tih aktivnosti jeste i ova razmena iskustava sa Beogradom. Prošle godine smo videli kako to izgleda kod naših kolega u Sarajevu. Nadamo se da ćemo puno naučiti jedni od drugih i da ćemo pomoći našim kolegama u Beogradu da i oni osnuju jednu ovakvu mrežu.

Šta misliš o srpskim opštinarima i poslu koji obavljaju? Da li se razlikuju od holandskih?

Srpski opštinarini su gotovo kao ljudi! Šalim se malo, ali zaista smo upoznali divne i prijatne kolege. Vrlo su vredni, iako rade sa nešto manje sredstava nego mi u Holandiji, jednostavno zbog lošije finansijske situacije. Takođe sam primetio da pre svega starije kolege i dalje rade i razmišljaju vrlo staromodno. Ali najveća razlika bi bila to što ovde politika igra daleko veću ulogu nego u Holandiji. Tamo nije bitno za koju stranku glasate, a ovde jeste.

Da li bi radio u Srbiji i zašto?

Da! Već sam dosta radio u Srbiji, ali kao "stranac". Mislim da će stvari u Srbiji još mnogo napredovati. Postoje velike grupe ljudi za koje se još puno treba učiniti. U Holandiji postoji zaista veliki broj olakšica za stare i hendikepirane

ljude, dok u Beogradu stvarno ne znam kako bih se snašao sa invalidskim kolicima.

Pored toga, Srbija je veoma opuštena zemlja i pre svega mi se dopadaju duge pauze za ručak! Iz toga bi ovi iz Holandije mogli nešto is da nauče!

Da li si se dobro proveo u GRAD-u? Kako ti se dopala muzika, atmosfera i naši studenti?

GRAD je super mesto! Jesi li znao da je GRAD prve tri godine finansirala holandska vlada? Kul, zar ne?! Lepo je organizovano, imaju veliki broj zanimljivih kulturnih dešavanja, dobra je muzika, a piće jeftino. I šta više čovek da poželi? Super je i što smo tokom naše posete uspeali da upoznamo i tako mnogo studenata nederlandistike. S obzirom na to da je muzika bila suviše glasna, uglavnom smo pričali napolju. Posle sam otišao još do drugih kafica, da bih na kraju završio u Ani 4 Pištolja.

Kako ti se čini srpsko pivo i žene?

Pivo je prosečno dobro, ali više volim belgijsko! To je stvarno najbolje pivo na svetu! U Srbiji rađe pijem domaću rakiju. Na nekom zidiću na Kalemegdanu, sa čašicom rakije ili pivom, gledajući lepe beogradske devojke kako se tamo šetaju - to je za mene pravi Beograd! Postoji nešto zaista izuzetno u ovom gradu, pored rakije i lepote. Atmosfera je neprestano dobra, ljudi izgledaju srećno i uvek ima neke žurke. Brzo se vraćam i nadam se da ću se opet sresti sa studentima! ■ M. Dragojević

25 BEGRADSKI JAZZ FESTIVAL

Sextet Marković-Gut (gost: Jovan Marković - saksofon solo) / Gabi Novak and Croatian All Star Jazz Ensemble (met: Gudački kvartet "Kornelje", Kraljević Buharić & Marko Đorđević, (met: Dizzy Gillespie All Stars) / Tomasz Stanko Quintet (met: ICH jubilej) / Joe Lovano Novet (met: Anat Cohen Quartet) / Terence Blanchard (met: Kurt Elling sings Coltrane/Hartman feat. Ernie Watts solo)

• Istražite nove jazz tendencije
• 8 suptilnih berbeza u divnoj
podnožnoj programskoj i dnevnoj emisiji
• www.belgradejazzfestival.org

29.X - 01.XI 2009.

DOM OMLADINE BEOGRADA / DOM SINDIKATA / KOLARAC

WOLFERT BREDERODE QUARTET

Een groep jonge en heel talentvolle musici, met de pianist Wolfert Brederode als leider, hebben een fantastische ouverture voor de Dutch Jazz Night, de laatste avond van het 25e jubileum Jazz festival van Belgrado gemaakt. Wolfert Brederode die op het conservatorium in Den Haag een masterstudie in klassiek en jazz klavier heeft voltooid, verzamelde geweldige musici en heeft met hen het nu al beroemde Wolfert Brederode Quartet gevormd.

Deze jongens vertegenwoordigen ongetwijfeld de nieuwe generatie van jazz. Hun omgang met de instrumenten is poëtisch. Door herhaaldelijk te experimenteren en alle banen van het standaardspelen te breken laten ze hun authentieke indruk achter. Innovatie is wat deze mensen beschrijft en wat in combinatie met hun romantische benadering van de muziek een melancholische en meeslepende sfeer creëert. Lichte en liefelijke melodieën, die een beetje aan avant-garde jazz deden denken, brachten het publiek, dat met deze samensmolt, in vervoering.

Subtiele maar betoverende wendingen veroorzaakten een echte vloed van emoties. De creativiteit van deze jonge jazzmusici droeg in grote mate bij aan de sfeer. Ze gingen zo ver dat ze met hun instrumenten het loeien van de wind en het murmelen van het water nabootsten. ■ N. Živković

MUZIEK

MICHEL BORSTLAP ELDORADO BAND

Kort voor het optreden, was de pianist en frontman van de groep Eldorado Michiel Borstlap heel blij toen iemand hem in het verre en onbekende Servië in zijn moedertaal aansprak. Zonder aarzeling aanvaardde hij mijn uitnodiging voor een kort interview:

Hallo, hoe gaat het ermee?

Hallo, het gaat goed, bedankt. Het is hier heel plezierig.

Is dit jullie eerste bezoek naar Belgrado en Servië?

Ja, nog nooit waren we hier en we zijn heel opgewonden.

Hoe lang zijn jullie al hier en hebben jullie de kans gehad om Belgrado even te bekijken?

We zijn eigenlijk pas een paar uur geleden geland en rechtstreeks hier naartoe gekomen. Ons vliegtuig vertrekt helaas morgen vroeg naar New York, waar we over 2 dagen zullen spelen. Wij zullen geen toeristische rondrit maken, maar na het optreden gaan we ons in het nachtleven van Belgrado storten. (lach)

Wat denk je over de Servische jazz-scène?

Eerlijk gezegd weet ik niet zo veel over de Servische jazz, ik zou dus niet op deze vraag kunnen antwoorden.

Is jazzmuziek populair in Nederland?

Ja, op dit moment is Nederland één van de grootste jazzcentra in Europa. Ieder jaar vinden enkele beroemde festivals in Nederland plaats.

Hebben jullie veel fans?

Ja! (enkele keer knikte hij ja met een zelfbewuste glimlach)

Wat verwachten jullie van jullie optreden vanavond?

Ik kan wel zien dat er veel publiek is, ik ben heel enthousiast.. Het zal een geweldig concert zijn!

Veel bedankt, veel succes vanavond!

Dank je, doe!

Ze hebben hun instrumenten niet eens opgehaald. Zodra ze het podium betraden, verwelkomde het publiek deze Nederlanders met applaus en toejuiching. Ze kwamen op als echte heren. Iedereen droeg een kostuum en ze hadden een deftige houding. Al met de eerste slagen op de cimbalen begon het dansfeestje. Diegenen die jazzmuziek goed kenden waren voorbereid op deze energievolle lading, maar de rest raakte in verwarring. Dit hadden zoiets vast en zeker niet verwacht. Iedereen danste, zelfs het zittende publiek wiegelde. De muziek die deze groep speelde was voor iedereen – een mix van funk, rock-jazz, hardcore-jazz en progressive-jazz.

Elk van hen is een virtuoos op zijn eigen instrument. De vijf jaar lange samenwerking van deze fantastische musici heeft hen op het niveau gebracht waarop ze, naast het spannende optreden, op het podium de indruk geven alsof ze mét hun instrumenten spelen. Dat spel leek zo argeloos, maar klonk alsof het niet van deze wereld was. Ongelooflijk eendrachtige teamwerk en communicatie op het podium lieten het publiek met open mond kijken. Maar, wat eigenlijk het ongeloof en de lach veroorzaakte bij de mensen die weigerden te geloven dat zoiets werkelijk bestond, was Michiel Borstlap zelf. Hij voerde de acrobatiek op zijn claviatuur zo makkelijk uit, alsof zijn vingers uitsluitend voor een dans met de toetsen van het klavier geschapen zijn. Naar hem te luisteren was ongelooflijk.

De verrukking van het publiek groeide steeds meer naargelang Michiel en de hele band hun uitzonderlijke virtuositeit en toewijding lieten zien. Ze hadden het op het podium ook leuk. Het hoogtepunt van het optreden was het moment waarop Michiel zei: "Iedereen moet dit liedje zeker kennen!" en toen zijn handen de inleidende maten van het beroemde liedje *Cantaloupe island* van de grote jazzmusicus Herbie Hancock begonnen te spelen. Dat was duidelijk één van de beste uitvoeringen van deze jazzklassieker ooit. Ze beëindigden het concert met het voorstellen van de groepsleden, en het publiek nam afscheid van de band met een nog grotere verrukking en applaus dan die bij de verwelkoming. ■ N. Živković

MIHIL BORSTLAP ELDORADO BAND

Nešto pre samog nastupa, pijanista i frontmen sastava Eldorado Mihil Borstlap oduševio se kada mu se neko u dalekoj i nepoznatoj Srbiji obratio na njegovom maternjem jeziku. Bez razmišljanja pristao je na kratak intervju:

Zdravo, kako ste?

Zdravo, dobro sam, hvala. Jako je prijatno ovde.

Da li je ovo vaša prva poseta Beogradu i Srbiji uopšte?

Da, nikada nismo bili ovde i vrlo smo uzbuđeni.

Koliko dugo ste već ovde i da li ste uspeli da vidite Beograd?

Sleteli smo zapravo pre nekoliko sati i došli smo pravo ovamo. Nažalost, već sutra rano ujutru poleće naš avion za Njujork, gde sviramo za dva dana. Nećemo uspeti da vidimo znamenitosti Beograda, ali ćemo se posle svirke malo upustiti u beogradski nsoćni život. (smeh)

Šta mislite o srpkjoj džez sceni?

Da budem iskren, nisam toliko upoznat sa srpskim džezom, tako da na to pi-

tanje ne bih mogao da odgovorim.

Da li je džez popularan u Holandiji?

Da, Holandija je trenutno jedan od najvećih džez centara u Evropi. Svake godine održi se po nekoliko čuvenih festivala džez muzike.

Imate li dosta fanova u Holandiji?

Da! (nekoliko puta je klimnuo glavom sa samouverenim osmehom na licu)

Šta očekujete od večerašnjeg nastupa?

Kako vidim, publika je došla u velikom broju, veoma sam entuzijastičan. Biće ovo odlična svirka.

Hvala puno, puno uspeha večeras!

Hvala tebi, pozdrav!

Nisu ni uzeli instrumente u ruke. Tek što su izašli na binu, publika je dočekala ove Holandane aplauzom i ovacijama. Izašli su u maniru prave gospode, do jednog obućeni u odela i sa dostojanstvenim držanjem. Već pri prvim udarcima činela igranka je počela. Poznavaoći džeza u publici bili su spremni na ovaj energetski naboj, ali su se laici zato našli u ćudu. Ovo sigurno nisu očekivali. Svako je igrao, čak i oni koji su sedeli su cupkali na svojim mestima. Muzika koju je ovaj sastav izvodio bila je za svakoga – mešavina fanka, rok-džeza, hardkor-džeza i progresiv-džeza.

Svaki od njih je virtuoz na svom instrumentu. Petogodišnja saradnja ovih fantastičnih muzičara dovela ih je do tog nivoa da, pored zapanjućeg izvođenja, na bini izgledaju kao da se igraju svojim instrumentima. Ta igra je izgledala tako bezazleno, ali je zvućala kao da nije sa ovoga sveta. Neverovatna uigranost i komunikacija na sceni ostavila je slušaoce otvorenih usta. Ali, ono što je zapravo izazvalo nevericu i smeh ljudi koji su odbijali da poveruju da onako nešto postoji, bio je sam Mihil Borstlap. Sa takvom lakoćom, on je izvodio vratolomije na klavijaturama, kao da su njegovi prsti stvoreni samo za ples sa dirkama i ni za šta više. Bilo je neverovatno slušati ga.

Oduševljenost publike sve više je rasla, kako je Mihil, a i ceo bend pokazivao izuzetnu virtuoznost i posvećenost. I oni su se na sceni dobro zabavljali. Vrhunac nastupa bio je trenutak kada je Mihil rekao: „Ovu pesmu svi sigurno znate!“ i kada su njegove ruke počele da sviraju uvodne taktove ćuvene numere „Cantaloupe island“ džez velikana Herbija Henkoka. Definitivno, jedno od najboljih izvođenja ovog džez standarda ikada. Koncert su završili predstavljanjem ćlanova benda, a ispraćeni su još većim aplauzom i oduševljenjem nego što su doćekani. ■ N. Živković

VOLFERT BREDERODE KVARTET

Mladi i izuzetno talentovani muzičari na ćelu sa pijanistom Volfertom Brederodeom napravili su fantastićnu uvertiru u *Dutch Jazz Night*, poslednje veće jubilarnog 25. Beogradskog džez festivala. Volfert Brederode, koji je magistrirao klasićni i džez klavir na konzervatorijumu u Hagu, okupio je sjajne muzićare i sa njima oformio sada već ćuveni Volfert Brederode kvartet.

Ovi momci definitivno predstavljaju novu generaciju džeza. Njihov odnos prema instrumentima je poetićan. Oni ostavljaju svoj autentićni trag, iznova eksperimentišući i probijajući sve granice standardnog sviranja. Inovativnost je ono što opisuje ove ljude, što, u kombinaciji sa romantićnim pristupom muzici, doćarava jednu melanholićnu i zanosnu atmosferu. Pomalo podsećajući na avangardni džez, lake i nećne melodije opijale su publiku, koja se sa njima stopila. Suptilni, a oćaravajući prelazi izazivali su pravu bujicu emocija. Ambijentu je u velikoj meri doprinela i maštovitost ovih mladih džezera koji su išli do te mere da na svojim instrumentima simuliraju ćićanje vetra, kao i ćubor vode. ■ N. Živković

HET REBELSE NEDERLAND & HET POOLS BIER

Zomercursus Nederlands in Polen

Ja! In Polen! Hoewel het vreemd klinkt dat er een cursus Nederlandse taal en cultuur in Polen wordt gehouden, is er aan de universiteit Adam Mickiewicz in Poznań één van de beste afdelingen Neerlandistiek, wat een van de redenen was waarom Comenius deze cursus precies hier heeft georganiseerd en beurzen aan studenten uit Oost-Europa heeft gegeven. Dat was een ongewone combinatie van mensen, nationaliteiten en cultuurverschillen: wij drieën uit Servië, samen met Hongaarsen, Tsjechischen, Roemeensen, Sloweensen, Poolse, Kroatische en een Tsjech (ja, er was slechts één man op de cursus). De gevolgen van die cultuurverschillen ervoeren wij al op de eerste dag, toen we wegens de onvoldoende kennis van de Poolse gastronomie een soort broodbeleg proefden dat eigenlijk niets anders dan reuzel was. Maar al deze verschillen verdwenen overdag toen het ons enige doel was om ons Nederlands te verbeteren.

Het thema van de cursus was *De Jaren '60 en '70 in Nederland*, en we hebben dus veel informatie gekregen over Provo's, Dolle Minna's, Damslapers, en daarnaast ook over algemene culturele kenmerken, en over het dagelijkse leven in Nederland en België. We hadden de gelegenheid om documentaires te zien, het werk van Van Gogh te analyseren, de poëzie van Lucebert en Koplant te lezen, maar tevens om de beroemde Belgische strips te lezen en zelfs chocolade, wafels en drop te eten. We hadden vier docenten, twee uit Leuven, één uit Amsterdam en één uit Maastricht. Samen met hen maakten we een blog waarop we gedichten, verhalen, indrukken, foto's, enzovoort uploaden. <http://zomercursuspoznan.blogspot.com/>

We maakten enkele uitstapjes: een picknick aan het meer Malta, een bezoek naar het stadje Kornick waar een kasteel uit de 18de eeuw ligt, en een rondleiding door een kasteel in Rogalino. Elke tweede avond hadden we een filmavond en toen keken we naar Nederlandse en Belgische films. Een concert van de muziek uit de jaren 60 en 70, uitgevoerd door de pianiste Monique Copper, en de lezing van dr. Urbaniak van de Universiteit in Wrocław maakten ook deel uit van het programma van de cursus.

's Avonds, Pools bier drinkend, hadden we kans elkaar beter leren te kennen. Toen ontdekten we nieuwe en ongewone dingen over onze buurlanden. Al die uitstapjes en colleges lieten ons weinig vrije tijd over, daarom moesten we ons goed organiseren. Poolse mensen spreken heel slecht Engels en de communicatie bleef nogal beperkt. Daarom moesten we ons alleen in de

stad redden. Bij het winkelen kwam dit communicatieprobleem opnieuw voor en tenslotte beseften we dat het het best was als we Polen in het Servisch aanspraken. 's Avonds gingen we uit, maar helaas konden we het echte nachtleven van Poznań niet helemaal beleven, omdat het een studentenstad is en in het midden van juli zijn de meeste studenten al naar hun geboortesteden vertrokken.

De laatste avond werd de cursus feestelijk beëindigd met een diner en een hippie feestje. We waren allemaal verkleed als mensen in de jaren 60, en we luisterden naar de muziek uit deze periode. Het grappigst was toen we zo verkleed door de stad liepen. Iedereen keek ons vreemd aan en fotografeerde ons alsof we een attractie waren. De veel voorkomende vraag was: "In welke taal praten jullie?" ■ J. Travica, I. Živković

BUNTOVNA HOLANDIJA & POLJSKO PIVO

Letnji kurs nizozemskog u Poljskoj

Da! U Poljskoj! Mada zvuči čudno da se kurs nizozemskog jezika i kulture održava u Poljskoj, univerzitet *Adam Mickiewicz* u Poznanju ima jednu od boljih katedri nederlandistike što je jedan od razloga zašto je Comenius baš tamo organizovao ovaj kurs i dodelio stipendije studentima iz Istočne Evrope. To je bila jedna neobična kombinacija ljudi, nacionalnosti, kulturnih razlika. Nas tri iz Srbije zajedno sa Mađaricama, Čehinjama, Rumunkama, Slovenkama, Poljakinjama, Hrvaticama i Čehom (da, na kursu je zaista bio samo jedan muškarac). Posledice tih kulturnih razlika smo osetile već prvi dan kada smo zbog nedovoljnog poznavanja poljske gastronomije doživele neprijatno iskustvo sa, kako smo mislile ukusnim namazom, koji je zapravo bio ništa drugo nego svinjska

mast. Sve te međusobne razlike su nestajale preko dana kada nam je jedini cilj bio usavršavanje nizozemskog jezika.

Tema kursa je bila "Šezdesete i sedamdesete u Holandiji" tako da smo saznali dosta toga o Provosima, o ženskom pokretu *Dolle Minna*, i o tzv. *Damslapers*, a pored toga i o opštim kulturnim odlikama, kao i o svakodnevnom životu u Holandiji i Belgiji. Imali smo priliku da gledamo dokumentarne snimke, analiziramo Van Gogova dela, čitamo poeziju Lučeberta i Koplanda, kao i najpoznatije belgijske stripove, pa čak i da jedemo čokoladu, vafle i drop. Kurs su vodile četiri docentkinje, dve iz Levena, jedna iz Amsterdama i jedna iz Mاستrihta. Zajedno sa njima smo pravili blog na kome smo pisali pesme, priče, utiske, stavljali slike itd. <http://zomercursuspoznan.blogspot.com/>

Imali smo nekoliko izleta: piknik na jezeru Malta u blizini grada, obilazak Kornika gde se nalazi jedan od dvoraca iz 18. veka, kao i obilazak dvorca u Rogalinu. Svako drugo veče smo imali *filmavond* kada smo gledali holandske i belgijske filmove. U sklopu kursa bio je i koncert muzike iz šezdesetih u izvođenju pijanistkinje Monik Koper kao i predavanje dr Jana Urbanijaka sa univerziteta u Vroclavu.

Uveče smo se upoznavali uz neko dobro poljsko pivo pri čemu smo saznale nove i neobične činjenice o zemljama susedima. Predavanja i izleti nam nisu ostavljali mnogo slobodnog vremena preko dana tako da smo morale dobro da se organizujemo. Za snalaženje po gradu bile smo prepuštene same sebi zato što Poljacima engleski nije jača strana pa nam je komunikacija bila veoma oskudna. A tek pri kupovini je komunikacija postajala veliki problem i na kraju smo shvatile da je mnogo bolje da se Poljacima obraćamo na srpskom nego na engleskom. Veče je bilo rezervisano za izlaske ali na našu žalost nismo mogle da doživimo onaj pravi noćni život Poznanja zato što je to studentski grad, a sredinom jula se većina njih vratila u svoje rodne gradove.

Poslednje veče smo imali organizovanu večeru, zvanično zatvaranje kursa i onda je usledila hipi žurka. Svi smo morali da se obučemo u stilu 60-ih i slušali smo muziku iz tog perioda. Najsmušnija scena je bila kad smo tako obučeni išli kroz grad ka klubu. Svi su nas čudno gledali, slikali kao neku atrakciju, a najčešće pitanje je bilo: "Na kom to jeziku pričate?" ■ **J. Travica, I. Živković**

5 CONTRA'S EN 5000 PRO'S

Hebt u zich ooit afgevraagd hoe lang de reis van Belgrado naar Leuven duurt als er geen directe trein voor handen is? Of weet u misschien hoe afval gesorteerd moet worden? Hebt u ooit in een huis met vierentwintig mensen samengewoond en kunt u zich voorstellen hoe druk en nauw het in dat huis kan zijn? Als u de antwoorden op deze vragen wil weten, ga dan maar naar Leuven, huur een studentenkot en volg de zomercursus Nederlandse taal aan de K.U. Leuven. Wij hadden de kans om dit mee te maken dankzij de beurs van de Orde van den Prince en hier zijn vijf zaken die op uw zenuwen kunnen werken tijdens uw verblijf in Leuven:

1. De reis met de trein duurt ongeveer zesendertig uur en u moet **•** minstens zes keer overstappen (als u wil weten hoe de centraal-stations in Wenen, Frankfurt, Amsterdam en Budapest eruitzien dan zal deze reis voor u best leuk zijn!)

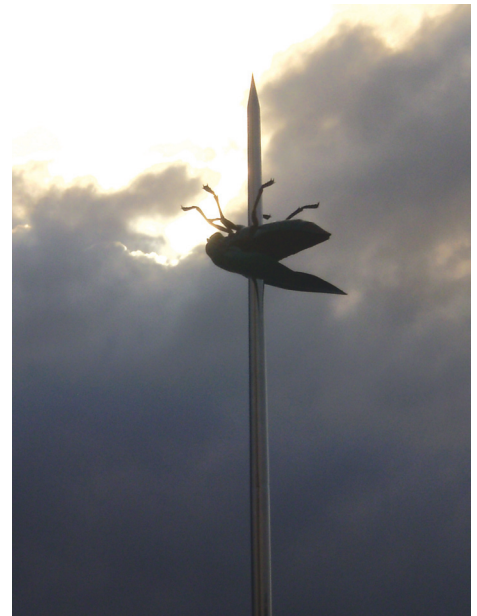
2. Een huis dat van karton gebouwd lijkt te zijn... U hebt uw eigen kamer en dat is best leuk, hoor! Maar als u naar het toilet of naar de keuken moet, pas dan op! U bent slechts één van de vierentwintig mensen die in dat huis woont en die heel vaak op hetzelfde moment als de anderen het toilet moet gebruiken... Rustig is het in dit huis nooit en als u zin hebt in stilte is het beter om gewoon naar buiten te gaan!

3. Het afval moet gesorteerd worden! Dat zal uw grootste nachtmerrie zijn! Blauw plastic zakje, bruin plastic zakje en zes verschillende soorten afval?! Waar moet glas naartoe? Mag u de resten van uw eten samen met papier en karton in dezelfde vuilnisbak gooien? Op welke dag moet u het afval voor de deur zetten, zodat de vuilnismannen het kunnen ophalen? En het feit dat er nog drieëntwintig andere mensen zijn en dat de vuilnisbak altijd overvol zal zijn, is nog het ergst van al.

4. De aanwijzingen die op elke muur en op elk huishoudelijk apparaat opgeplakt zijn. Hoe dom is dat?! Wat voor mensen wonen samen met u als het voor hen nodig is om een aanwijzing te hebben om op de juiste manier wc te gebruiken?! (zie de foto)

5. Het huiswerk en de toetsen die u elke dag moet maken. Het is zomer in godsnaam! Tijd om te rusten en om de hele dag lekker te zitten niksen. Maar dat kan niet! Elke dag moet u naar de lessen gaan want de aanwezigheid is verplicht. En natuurlijk is elke dag vroeg opstaan vanzelfsprekend... Is het niet aangenamer om met uw vrienden naar zee te gaan en de hele dag onder de palmbomen te kunnen luilekkeren?

Het antwoord is NEE!
En weet u waarom? In vergelijking met deze vijf dingen zijn er nog vijfduizend redenen om een cursus te Leuven niet te verzuimen: chocolade, frietjes, bier, mooie Vlaamse jongens, het leggen van nieuwe contacten, de Oude Markt, het festival Marktrock, het Ladeuzeplein, de Kruidtuin, Sportoase, fietsen, studentenmensa ALMA 1... en als we blijven doorgaan met het opsommen van al deze pro's moeten we een dubbelnummer van *Paukenslag!* maken. ■
I. Arsić, N. Vučenović

5 NE PROTIV 5000 DA

Da li ste se ikada zapitali koliko traje put vozom od Beograda do Luvena ako ne postoji direktna linija? Ili kako se sortira smeće? Da li ste ikada živeli u kući sa još 23 ljudi i jeste li ikada pomislili koliko može da bude tesno i skućeno? Ako želite da saznate odgovore na ova pitanja zaputite se u Luven, iznajmite sobu u nekom od tzv. studentskih kotova i upišite se na letnji kurs holandskog jezika na Katoličkom univerzitetu. Nama se, zahvaljujući stipendiji Prinčevskog reda, pružila prilika da ovako nešto doživimo. Iz našeg nezaboravnog iskustva izdvojamo 5 stvari koje bi tokom posete Luvenu mogle da vas iritiraju:

1. Put vozom do Luvena traje otprilike 36 sati i kako ne postoji direktna linija primorani ste na presedanje samo 6 •puta. Ako vam je zanimljivo da vučete kofere po železničkim stanicama u Budimpešti, Beču, Frankfurtu, Amsterdamu, Briselu onda ćete sigurno uživati u ovoj avanturi.

2. Kuća koja kao da je od kartona... Imate sopstvenu sobu što je zaista odlično! Ali ako morate u toalet ume da bude nezgodno – vi ste samo jedan od 24 ljudi u kući koji takođe imaju fiziološke potrebe i to ne retko u isto vreme kada i vi. U kući nikada nije tišina, te ako vam je do mira najbolje je da izađete napolje.

3. Smeće se MORA sortirati! To će vam zasigurno postati najstrašnija noćna mora. Plava kesa, braon kesa i šest vrsta smeća?! U koju ide staklo? Da li ostaci jela smeju zajedno sa papirom i tetrapak ambalažom? Kada đubretari dolaze po smeće? I što je najgore - kad god vi nešto hoćete da bacite kese su uvek vrške pune!

4. Uputstva po zidovima pored svakog prekidača, utičnice i uz svaki kućni aparat! Kako je to samo glupo! Pa kakvi su to ljudi kojima treba uputstvo za pravilnu upotrebu toaleta? (vidi sliku)

5. Domaći i testovi svakog dana... Pa leto je pobogu! Vreme je za odmor i lenčarenje po čitav dan. Ali neee! Svakog dana morate na časove jer je prisustvo obavezno. A rano ustajanje se podrazumeva. Zar nije bolje da sa prijateljima odete na more i po ceo dan ležite u hladu palme i plandujete?

E pa, odovor je NE!

A znate li zašto? U poređenju sa ovih 5 ima još 5000 razloga zbog kojih nikako ne smete propustiti kurs u Luvenu: čokolada, pomfrit, pivo, lepi Flamanci, novi ljudi, festival Marktrock, mnogobrojni kafići na Oude Markt, trg Laduze, vožnja bicikla, Sportoaza, studentska menza Alma1... a ako nastavimo sa nabranjem trebaće nam sigurno dvobroj *Paukenslag!*-a. ■ I. Arsić, N. Vučenović

COLUMN

DUIVELSWERK

door: MILICA PANIĆ

Een uitgeprinte eindschripte lachte naar mij vanaf de tafel. Nu nog het mondelinge deel van het examen en ik was klaar met mijn studie! Wat nog belangrijker was, was dat mijn moeder de 'hekselij' die ze gebruikte voor HetExamenEnSoortgelijkeGelegenheden eindelijk zou opgeven. In een vlaag van geestdrift ging ik achter de computer zitten om naar een baan te zoeken. Ik was ervan overtuigd dat mijn vierjarige inspanning spoedig enig geld zou opleveren. In korte tijd raakte de internetverbinding overbelast en stond de telefoon roodgloeiend. De jongerendienstbediende aan de lijn liet me weten dat de enige vacature op dat moment die van poetsvrouw in het Hyatt was. Dat deed me twee jaar in de tijd terugkeren, toen ik een tweedejaarsstudent was...

Op een morgen belde een vriendin me op met een geweldig jobaanbod: een mini-olympiade was aan de gang en de jongerendienst zocht meisjes om in deze sportcentra te werken. Jobbeschrijving: onbekend! 'Kom op', zei mijn vriendin, 'we zullen vast en zeker samen in de zaal met de sportbeoefenaars zijn, weet je, hen water en voedsel verschaffen als ze het nodig hebben en dergelijke'. 'Welnu, waarom niet', luidde mijn antwoord, en binnen twee uur bevonden wij ons piekfijn uitgedost in het sportcentrum van Nieuw Belgrado, bereid om ter beschikking te staan van jonge judoka's. Wat voor een verrassing was het toen ze ons een pak zwarte vuilniszakken en gele handschoenen toestopten. Daarenboven overkwam het me dat, terwijl ik een afvalzak vooruit sleepte op mijn weg naar de container -een goede opvoeding was het enige dat mij weerhield om de oude poetsvrouwen de rug toe te keren en hen in de steek te laten, het was immers hun schuld niet dat die sukkels van het jongerenbureau ons beetgenomen hadden-, een jonge judoka me aansprak: 'Dat is wat je krijgt als je niet naar school wil gaan'. 'Uit met de pret!', raasde door mijn hoofd, en ik vloekte hardop, gooide de handdoeken woedend weg en ging naar huis, voor ik mijn nieuwe broeken zou kapotmaken.

'Juffrouw, zou u dit werk willen aannemen?', schudde de stem aan de andere kant van de lijn me wakker. 'Tu- tu, tu- tu', hing ik pijsnel op en riep op hetzelfde moment alle jongerenbureaus tot advocaten van de duivel uit. 'Niet de duivel, maar het optimisme heeft het vragen uitgevonden', zouden ze me graag doen geloven. Maar niet in dit leven. Misschien werden onze diploma's ontwaard en werd deze economische crisis ons als voortijdige Apocalyps voorgeschoteld, maar ik heb nog een troef achter de hand: 'Mamma, geef me die rooie garen maar.'

ĐAVOLJA RABOTA

piše: MILICA PANIĆ

Ođštampan diplomski rad osmehivao mi se sa radnog stola. Još samo usmeni deo ispita i gotovo! Ajd' što je kraj studija, nego što će i mama konačno se mane 'veštičarenja' pred ispite i slične zgode. U naletu entuzijazma sedoh za kompjuter u potrazi za poslom ubeđena da ću uskoro unovčiti četvorogodišnji trud. Ubrzo preopteretih internet mrežu i učinih da se telefonska slušalica usija. Službenica omladinske zadruge sa druge strane žice, objasnila mi je da je jedino trenutno slobodno radno mesto posao čistačice u Hyatt-u. To me vrati dve godine unazad, kada sam bila na drugoj godini studija...

Jedno jutro me pozva drugarica sa super ponudom za posao: mini-olimpijada je bila u toku, omladinska zadruga je tražila devojke za rad u sportskim centrima. Opis posla: nepoznat! 'Hej', reče drugarica, 'idemo, bićemo sigurno u sali sa sportistima, znaš već, dodajemo im vodu i hranu kad im zatreba i sl.'. 'Pa hajde, zašto da ne', odgovorih, i u roku od dva sata nađosmo se tip-top sređene u S.C. Novi Beograd, spremne da budemo na raspolaganju mladim džudistima. Možete zamisliti naše iznenađenje kad su nam umesto propusnice uručili crne kese i žute rukavice. A tek kad mi je na putu do kontejnera, dok sam vukla crnu kesu prepunu prethodno skupljenih otpadaka (samo me je lepo vaspitanje sprečilo da se okrenem i odem ostavljajući ostale vremešne čistačice na cedilu, nisu one krive što su nas izigrali mamlazi iz omladinske), mlađani džudista dobacio: 'Tako ti i treba kad nećeš da učiš škole'. 'E pa, dosta je bilo', pomislih, opsovah naglas, revoltirano bacih žute rukavice i pohitah kuci pre nego što upropastim nove pantalone.

'Gospođice, da li biste to radili?', trgnu me glas sa druge strane žice. 'Tu- tu, tu- tu', prekinuh brže- bolje vezu, proglasivši tog trenutka sve omladinske zadruge djavoljim advokatima. 'Nije radoznalost ubila mačku, već optimizam', u to bi oni hteli da me ubede. Ali ne za ovoga života. Možda su nam obezvređili diplome i serviraju nam ovu ekonomsku krizu kao prevremenu Apokalipsu, ali imam ja još kojeg keca u rukavu: 'Hej, mama, daj majke ti taj crveni konac!'

VOJIN - DO GOLE KOŽE

Vojin Nikolić, student treće godine, zaslužno je u ovoj rubrici zbog svog neospornog talenta. Pored studija bavi se i muzikom. Frontmen je hardcorepunk benda HomeSickHome. Kako je u pitanju muzika sa stavom, a kako su ubeđenja mog sagovornika potpuno u skladu sa njegovom muzikom, intervjue je u nekoliko navrata bio prekidano. Naime, sagovornik nije želeo da odgovori na pitanje u vezi sa počecima benda jer smatra da je pitanje glupo (a kako čitaoci ne bi ostali uskraćeni za ovu informaciju, upućujemo ih na njihovu MySpace stranicu: <http://www.myspace.com/homesickhome05>. Ali, sve je to punk!

Kako bi opisao svoju muziku?

Kao angažovanu pre svega. Jasno je i u kom smislu. Punk je nastao kao forma bunta protiv sistema i društva, a hardcorepunk je samo logičan nastavak toga.

Imaš višestruku ulogu u svom bendu. Pored pevanja pišeš i tekstove. Da li su svi angažovani?

Ima tu i tekstova sa ličnom tematikom, ali uglavnom su svi angažovani. Pri tom ne mislim na izvikane parole protiv države i sistema i pijemopivoimnogosmoljuti pank, već se trudim da to budu iole smisljenije priče. Svakog normalnog čoveka boli nepravda, a često smo nemoćni da je ispravimo ili uradimo bilo šta po tom pitanju. Taj bes koji osećam kanališem kroz muziku i tekstove, a posle se trudim da na koncertima to isto prenesem na ljude koji dolaze da nas slušaju i sa njima podelim svoje iskustvo.

Kakva je situacija na hardcorepunk sceni u Srbiji? Kako se mladi bendovi snalaze?

Obzirom da hardcorepunk nije komercijalna muzika, nije uopšte lako. Cela priča funkcioniše po principu *uradi sam* – dakle seci-lepi! Organizovati koncert, organizovati smeštaj bendu koji gostuje, polepiti plakate, podeliti flajere, okačiti najave na milion foruma na internetu... Onda se nadaš da će doći više od 100 ljudi, da te gazda kluba ne odere sa 30 i više posto, da ostaneš na nuli i srećan odeš kući.

Šta smatraš najvećim uspehom

svog benda?

Moji uspesi su kao moja deca, ali ako bih nešto morao da izdvojim to su svirke u Zagrebu i Skoplju, izdavanje split cd-a sa *Vaseline Children* iz Zagreba i *Mladina Kinom* iz Slovenije koje je izašlo za pet lejblova iz Hrvatske, Srbije i Makedonije. Dve pesme su objavljene na kompilaciji ex-yu bendova *Powder keg*. Skromni smo veoma.

Da li slušaš muziku na holandskom? Može li da se povuče neka paralela sa domaćom muzikom?

Naravno. *Doe maar!* Volim i Andre Hazesa. Vrlo sam sentimentalna i proživljavam njegove pesme. Niko bolje ne budi emocije od debelog, znojavog lika u sakou sa šljokicama. Ako bi već morao da povučem paralelu, onda bi to bio niko drugi do Tozovac. Recimo da je on pandan Andreu u Srba.

Da pređemo na studentski život. Kako usklađuješ svoje obaveze u bendu sa obavezama na fakultetu? Nikako. Loš sam panker i još lošiji student. Sinoć sam bio zabrinut oko domaćeg. Toliko o mom punk stavu.

Tema broja je budućnost nederlandistike u Srbiji. Šta ti očekuješ od studija i muzike?

(smeh) Baš ništa u oba slučaja! Ne vredi ništa očekivati od života jer na čoveka gadno može da utiče ako propadne ono što je planirao. Uživam u trenutku i idem korak po korak. ■ N. Vučenović

VOJIN GEEFT ZICH BLOOT

Derdejaarsstudent Vojin Nikolić verdient een plaats in deze rubriek wegens zijn onomstotelijk talent. Naast zijn studie is hij ook met muziek bezig. Hij is leadzanger van de hardcore punk band HomeSickHome. Omdat het over muziek met een houding gaat en omdat de overtuigingen van geïnterviewde overeenkomstig zijn met zijn muziek, werd het interview enkele keren afgebroken. Vojin wilde namelijk de vraag hoe alles begon niet beantwoorden want hij vond die vraag "dom". Omdat we de lezers deze informatie niet willen onthouden, verwijzen we naar de MySpace-pagina van de band, <http://www.myspace.com/homesickhome05>. Vanzelfsprekend is dit punk!

Hoe zou jij jouw muziek omschrijven?

In de eerste plaats als geëngageerde muziek. Het is duidelijk in welke zin, want punk ontstond als een vorm van opstand tegen het systeem en de maatschappij. Hardcore punk is het logische vervolg daarvan.

Je speelt een meerzijdige rol in jouw band. Naast het zingen schrijf jij ook teksten. Zijn alle teksten geëngageerd?

Er zijn ook teksten met een persoonlijke thematiek, maar geëngageerde teksten hebben de bovenhand. Daarmee bedoel ik geen versleten slogans tegen de staat en het systeem en geen "wijdrinkenbierenwijzijnergboos"-punk, maar enigszins zinvollere verhalen. Elke normale persoon heeft last van onrecht maar vaak zijn we niet machtig genoeg om daaraan iets te veranderen. Die woede die ik voel, probeer ik door muziek en teksten te kanaliseren. Ik wil mijn ervaring overdragen op mensen die naar onze concerten komen.

Hoe ziet Servische hardcore punk

scene eruit? Hoe functioneren jonge bands daarin?

Het is vrij moeilijk, aangezien hardcore punk geen commerciële muziek is. Hardcore punk functioneert op basis van het *do-it-yourself*-principe – knippen en plakken dus! Je moet je eigen concert organiseren, logement verschaffen aan een band die te gast is, posters ophangen, flyers verdelen, het concert op talrijke internetforums aankondigen, enz. Daarna hoop je dat er meer dan honderd mensen komen, dat de baas van de club niet meer dan dertig procent zal vragen – zodat je niet in je eigen buidel moet tasten- en dat je gelukkig naar huis kan gaan.

Wat is het grootste succes van je band?

Mijn successen zijn als mijn kinderen. Als ik dan toch iets moet noemen, zijn dat concerten in Zagreb en Skopje. Ik ben ook trots op de split-cd samen met *Vaseline Children* uit Zagreb en *Mladina Kina* uit Slovenië die uitgegeven werd door vijf labels uit Kroatië, Macedonië en Servië. Onze twee liedjes verschenen ook op de compilatie *Powder keg*, waarop verschillende ex-Yugo-bands te horen zijn. Niets speciaals, we zijn erg bescheiden.

Luister jij naar Nederlandstalige muziek? Zie je misschien overeenkomsten met Servische muziek?

Natuurlijk. Doe maar! En ik hou ook van André Hazes. Ik ben echt sentimenteel en ik leef zijn liedjes door. Niemand kan emoties opwekken als die dikke, zweterige man in een colbert met klatergoud. Als ik een Servische artiest moet kiezen, zal dat niemand anders dan Tozovac zijn.

Laten wij het over je studie hebben. Hoe lukt het je om dat allemaal goed te combineren?

Eigenlijk lukt het niet. Ik ben een slechte punker en een nog slechter student. Gisteravond maakte ik me ongerust over mijn huiswerk. Dat zegt genoeg over mijn punkhouding.

Het onderwerp van dit nummer van Paukenslag! is de toekomst van de neerlandistiek. Wat verwacht je van je studie en muziek?

(lacht) Helemaal niets wat beide betreft! Verwachtingen hebben van je leven heeft geen zin want als je plannen niet lukken, kan dat echt slecht voor je uitdraaien. Ik geniet van het moment en ik ga stapje voor stapje. ■ N. Vučenović

INTERVIEW

Met: Katja Schuurman, Pierre Bokma, Theo Maassen, Ellen ten Dam

Regie: Theo van Gogh

Productie: Theo van Gogh, Gijs van de Wetelaken

Scenario: Theodor Holman, Hans Teeuwen

Jaar: 2003

Uloge : Katja Shurman, Pjer Bokma, Teo Masen, Elen ten Dam

Režija: Teo van Gog

Produkcija: Teo van Gog, Hejs van de Vetelaken

Scenario: Teodor Holman, Hans Teuven

Godina: 2003

Katja (Katja Schuurman) is een Nederlandse actrice. Zij is jong, mooi, uitdagend en op het hoogtepunt van haar carrière. Hoewel ze in soapseries en B-categorie films optreedt, is ze toch zeer succesvol en een droomvrouw van vele mannen. Pierre (Pierre Bokma) is een journalist achtervolgd door trauma's veroorzaakt door de oorlog in Bosnië (waar hij als verslaggever werkte) en door een familietragedie. Hij krijgt een onverwachte opdracht de actrice te interviewen.

Theo van Gogh (23. 7.1957. - 2. 11. 2004), controversiële Haagse regisseur, acteur en columnist, was een nakomeling van de beroemde schilder Vincent van Gogh. In 2004 werd hij door een islamitische fundamentalist, Mohammed Bouyeri, vermoord vanwege zijn film *Submission* die de positie van de vrouw binnen de Islam bekritiseert.

Tijdens het interview dat in Katja's appartement plaatsvindt, komen wij achter de donkere geheimen van hun onalledaagse levens. Dit psychologische drama straalt sterke en complexe emoties uit, vol van pessimisme en een nihilistische houding ten aanzien van het leven en van morele patronen. De sfeer is eentonig en de dynamiek ingekaderd in een Kafkaïaanse absurditeit. Hoewel statisch, wekt de film spanning op bij de kijker aangezet door de psychologische wedijver tussen twee ongelukkige en overambitieuze mensen wier verhaal volkomen onverwacht eindigt.

Theo van Gogh heeft ca. twintig films geregisseerd: **Terug naar Oegstgeest** (1987), **Vals licht** (1993), **Hoe ik mijn moeder vermoordde** (1996), **De nacht van Aalbers** (2001), **Interview** (2003), **Submission** (2004)

Voor de liefhebbers van goede underground scene is deze film een must. Het *Interview* geeft antwoord op de eeuwige vraag: In hoeverre is het mogelijk de hoogste idealen Goedheid, Waarheid en Liefde te bereiken. ■ **N. Ilić, R. Perišin, S. Stanišljević**

Katja (Katja Shurman) je holandska glumica. Mlada je, lepa, izazovna i na vrhuncu karijere. Iako glumi u sapunicama i filmovima B kategorije, veoma je uspešna i san je mnogih muškaraca. Pjer (Pjer Bokma) je novinar kojeg prate traume izazvane ratom u Bosni (odakle je izveštavao kao ratni reporter) i porodičnom tragedijom. Pjer dobija neočekivan zadatak da intervjuiše poznatu glumicu.

Teo van Gog (23.7.1957 - 2.11.2004), kontroverzni haški reditelj, glumac i kolumnista, potomak je čuvenog slikara Vincenta van Goga. Zbog njegovog filma "Podčinjavanje", koji kritikuje položaj žena u Islamu, 2004. godine ubio ga je islamski fundamentalista Muhamed Bujeri.

Tokom intervjuja, koji se dešava u Katjinom stanu, otkrivamo mračne tajne njihovih nesvakidašnjih života. Ova psihološka drama odiše jakim i složenim emocijama, pesimizmom i nihilističkim stavovima prema životu i moralnim načelima. Atmosfera je jednolična, a dinamika uobličena kroz kafkijanski apsurd. Iako je statičan, film u gledaocu budi napetost praćenu psihološkim nadmetanjem dvoje nesrećnih i preambicioznih ljudi čija se priča završava potpuno neočekivano.

Teo Van Gog režirao je oko dvadesetak filmova: *Terug naar Oegstgeest* (1987), *Vals licht* (1993), *Hoe ik mijn moeder vermoordde* (1996), *De nacht van Aalbers* (2001), *Interview* (2003), *Submission* (2004)

Ljubitelji kvalitetne *underground* scene svakako bi trebalo da odgledaju ovaj film. Intervju daje odgovore na stalna čovekova pitanja o tom koliko je moguće dostići vrhovne ideale: dobrotu, istinu i ljubav. ■ **N. Ilić, R. Perišin, S. Stanišljević; Vertaald door: M. Panić**